

صنعت دارویی

گزارش تازه‌ترین تحولات و دستاوردهای
صنایع دارویی ایران و جهان

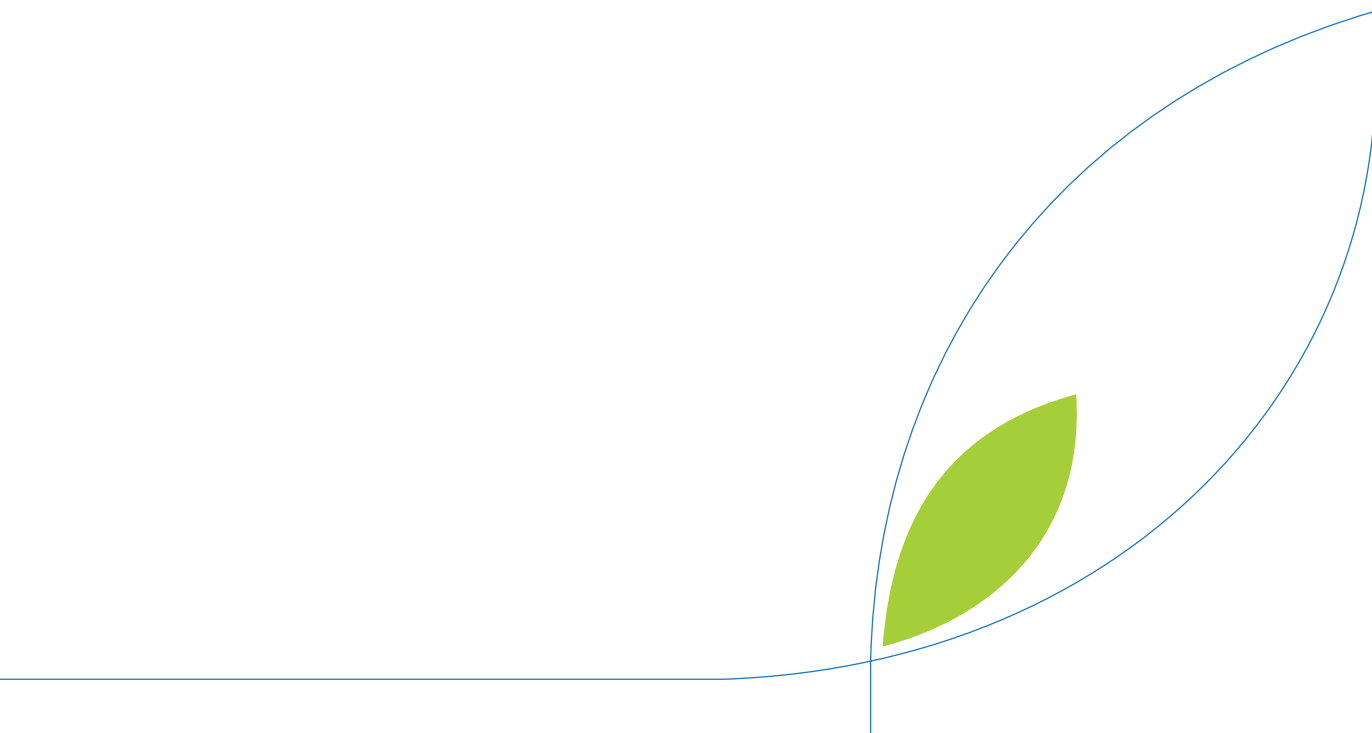
گزارش تازه‌ترین تحولات و دستاوردهای صنعت دارویی ایران و جهان

تألیف: مدیریت بانکداری شرکتی بانک سامان
امور پژوهشی و اجرایی: مدیریت بازاریابی و توسعه محصول و آکادمی سامان
ویراستاری و امور هنری: مدیریت روابط عمومی و صدای مشتریان

چاپ هفتم: تابستان ۱۴۰۵
شمارگان: ۵۰ نسخه
تمامی حقوق این اثر متعلق به بانک سامان است.

این گزارش با هدف ارائه به فعالان صنعت دارویی تهیه و تدوین شده
و بهره‌برداری از اطلاعات و مطالب آن با ذکر منبع بدون مانع است.

دسترسی فراگیر به مراقبت‌های بهداشتی، نوآوری و تحقیق و توسعه در صنعت دارو از نشانه‌های مهم رشد اقتصادی در هر کشور محسوب می‌شود؛ اهمیت دارو و سلامت ملی تا حدی است که امروزه بانک جهانی در کنار سازمان جهانی بهداشت آن را به عنوان یکی از شاخص‌های مهم توسعه قلمداد کرده است.

وجود عواملی چون تحول سلامت در سال‌های اخیر منجر به توسعه و بهبود خدمات ارائه شده به بیماران و همچنین افزایش دسترسی جمعیت آسیب‌پذیر و کم‌درآمد کشورمان به خدمات بهداشتی و درمانی از جمله دارو شده است.

تداوم رشد و فعالیت این صنعت در شرایط تحریم و رکود اقتصادی و همچنین احتمال حذف ارز ترجیحی به طور کامل علاوه بر حمایت دولت، حمایت سیستم بانکی در تأمین مالی و پرداخت‌های بین‌المللی را نیز می‌طلبد. تحریم‌ها از یک سو باعث ایجاد مانع در واردات مواد اولیه و دشواری برای صنعت تولید شده و از سوی دیگر منابع ارزی برای واردات داروهای شناخته شده را با کمبود مواجه کرده است. در این شرایط، همراهی با سیاست‌های کلان اقتصادی کشور و افزایش خوداتکایی در تأمین داروهای مورد نیاز و کاهش وابستگی به واردات دارو از طریق حمایت از سرمایه‌گذاری در بخش تولید دارو به وسیله ایجاد و توسعه ظرفیت واحدهای تولیدی دارو و مواد اولیه، بسیار حائز اهمیت است. همچنین لازم است تا زمان رسیدن به این هدف، ارز لازم برای واردات مواد اولیه و داروهای ساخته شده با کمترین مشکل تأمین شود.

ما در واحد بانکداری شرکتی بانک سامان، بانک پیشروی کشور در ارائه خدمات تأمین مالی و ارزی به صنعت دارو، خود را متعهد به حمایت از این صنعت می‌دانیم و می‌خواهیم با آسان کردن مشکلات بازیگران آن در حوزه مالی، به رشد و شکوفایی صنعت دارو کمک کنیم.

این گزارش نیز در راستای شناخت بیشتر چالش‌های بازیگران این صنعت تهیه شده است تا فضای کسب‌وکار برای فعالان روشن‌تر شود و باب گفتگوهای بیشتر بین همه حلقه‌های زنجیره دارویی کشور برای رفع مشکلات باز شود.

مروت رنجبر
مدیر بانکداری شرکتی

خلاصه مدیریتی

ارزش تولیدات صنایع داروسازی به قیمت‌های ثابت در سال ۱۴۰۴ با رشدی ۱۱ درصدی همراه بوده است. این در حالی است که حجم تولیدات صنعت در سال ۱۴۰۴، ۱۲.۸ درصد افزایش یافته است.

وقوع دو جنگ در سال ۱۴۰۴ تأثیرات عمده‌ای بر فعالیت شرکت‌های دارویی گذاشته است. شرکت‌های فعال معتقدند که بروز جنگ باعث تغییر در الگوی مصرف دارو در کشور، اختلال در زنجیره تأمین و حتی نیاز به سهمیه‌بندی برخی اقلام دارویی شده است.

ریسک‌های ناشی از جنگ

بر اساس منابع، ریسک‌های جنگ در چهار دسته اصلی طبقه‌بندی شده‌اند:

۱. ریسک‌های عملیاتی و زنجیره تأمین: اختلال در واردات، قطع مسیرهای لجستیک و توقف تولید در برخی از خطوط؛
۲. ریسک‌های مالی و اقتصادی: بحران نقدینگی، شوک ارزی، اختلال در وصول مطالبات و افزایش هزینه‌ها؛
۳. ریسک‌های زیرساختی و امنیتی: تخریب تأسیسات، سرقت دارو و سلامت کارکنان؛
۴. ریسک‌های بازار و استراتژیک: تغییر الگوی تقاضا، سهمیه‌بندی دارو، کاهش قدرت خرید و صدمه به اعتبار برند.

استراتژی‌های مقابله با بحران‌های ناشی از جنگ

شرکت‌های دارویی برای مقابله با بحران نقدینگی ناشی از درگیری‌های نظامی سال ۱۴۰۴ استراتژی‌های چندجانبه‌ای را در حوزه‌های مالی، عملیاتی و زنجیره تأمین تدوین کرده‌اند. این راهبردها شامل موارد زیر است:

۱. مدیریت وصول مطالبات و جریان نقد ورودی: تسویه نقدی یا کوتاه‌مدت، تشکیل کمیته‌های وصول و اعتبارسنجی دقیق‌تر مشتریان؛
۲. بهره‌گیری از ابزارهای نوین تأمین مالی: انتشار اوراق بدهی، افزایش حد اعتباری و مولدسازی دارایی‌ها؛
۳. مدیریت هزینه‌ها و پرداخت‌های خروجی: اولویت‌بندی پرداخت‌ها، توقف پروژه‌های توسعه‌ای غیرضروری و جایگزینی

منابع ارزان؛

۴. استراتژی‌های عملیاتی برای کاهش خروج ارز: استفاده از ارز صادراتی، داخلی‌سازی تأمین و ذخیره‌سازی استراتژیک.

ارزش بازار داخلی دارو در سال ۱۴۰۳ با رشدی ۴۷ درصدی به بیش از ۲۳۰ هزار میلیارد تومان رسیده بود؛ این شاخص در سال ۱۴۰۴ با ۶۰ درصد افزایش به ۳۶۹ هزار میلیارد تومان رسیده است.

۹۰ درصد از بازار داروهای نسخه‌ای و ۹۹ درصد از داروهای OTC موجود در کشور در سال ۱۴۰۴ توسط تولیدکنندگان داخلی تأمین شده است. در مقابل تنها ۵۹ درصد از زیست داروهای موجود در کشور توسط تولیدکنندگان داخلی تأمین می‌شود. بنابراین وابستگی به واردات در این گروه کالایی بسیار بالا است.

در سال‌های ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۳ ارزش صادرات محصولات دارویی از ۵۴ میلیون دلار به ۸۶ میلیون دلار رسیده است. این شاخص در سال ۱۴۰۴ با افتی ۷ درصدی به ۷۹ میلیون دلار رسید. با توجه به بحران‌های عملیاتی و مالی ناشی از جنگ‌های سال ۱۴۰۴ و لزوم تمرکز بنگاه‌های فعال بر تأمین نیازهای داخلی، پیش‌بینی می‌شود که این شاخص در سال ۱۴۰۵ هم مجدداً کاهش یابد.

تحریم‌های بین‌المللی، افزایش نرخ ارز و تغییر سیاست تخصیص ارز به واردات دارو در پنج سال اخیر باعث کاهش واردات دارو به کشور شده است. ارزش واردات دارو از ۸۳۹ میلیون دلار در سال ۱۴۰۲ به ۷۴۱ میلیون دلار در سال ۱۴۰۳ رسیده است. این شاخص در سال ۱۴۰۴ با کاهشی ۲۹ درصدی به ۵۲۶ میلیون دلار رسیده است.

در حال حاضر بیش از ۱۷,۶۵۳ داروخانه در کشور به فعالیت می‌پردازند. تعداد داروخانه‌های کشور در پنج سال اخیر بیش از دوبرابر شده است. این موضوع باعث افزایش رقابت، کاهش حاشیه سود و همچنین کاهش قدرت چانه‌زنی این بخش از زنجیره تأمین دارو در برابر شرکت‌های داروسازی و پخش دارو شده است.

واردات ماده مؤثره صنایع دارویی از ۱,۱۸۷ میلیون دلار در سال ۱۴۰۰ به ۹۵۶ میلیون دلار در سال ۱۴۰۳ رسیده است. این شاخص در سال ۱۴۰۴ با ۲۲ درصد کاهش به ۷۴۸ میلیون دلار رسیده است.

۹۵ شرکت در سال ۱۴۰۴ رسیده است. شرکت‌های مختلف برای افزایش سودآوری و کنترل جریان نقدینگی دست به تأسیس شرکت‌های پخش مستقل می‌زنند.

در سال ۱۴۰۴ از بین ۲,۲۶۷ داروهای ژنریک موجود در کشور، ارزش فروش ۳۰ داروی ژنریک نیمی از بازار این محصولات در کشور را شامل می‌شود.

شرکت‌های پخش دارویی به طور معمول زیرمجموعه هلدینگ‌های دارویی تولیدکننده و واردکننده دارویی قرار دارند. فعالیت شرکت‌های پخش، محدود به شرکت‌های تأمین‌کننده بالادستی تحت یک هلدینگ نیست و این شرکت‌ها به پخش محصولات شرکت‌های کوچک‌تر و همچنین رقبای بزرگ خود می‌پردازند. تعداد شرکت‌های پخش دارو از ۴۲ عدد در سال ۱۳۹۸ به

بازار جهانی دارو

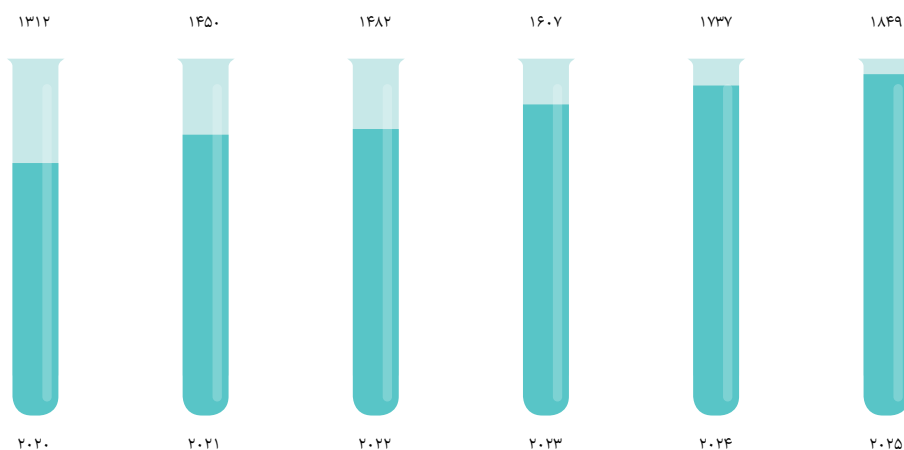
روند تحولات جهانی

بازار محصولات دارویی جزء معدود بازارهایی بود که در همه سال‌ها رشد مثبتی را تجربه کرده است؛ ارزش بازار جهانی دارو در سال ۲۰۲۵ با رشد ۶ درصدی نسبت به سال ۲۰۲۴ به ۱,۸۴۹ میلیارد دلار رسیده است.

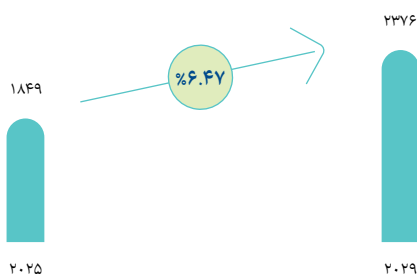
در سال ۲۰۲۵ ارزش جهانی
بازار با رشد ۶ درصدی
به ۱,۸۴۹ میلیارد دلار رسید.

ارزش بازار جهانی دارو (میلیارد دلار)

ارزیابی‌های جهانی حاکی از آن است که نرخ رشد سالانه بازار جهانی دارو در افاق ۲۰۲۹، در حدود ۶.۵ درصد خواهد بود. نرخ رشد پیش‌بینی شده برای بازار دارو در سال اخیر افزایش یافته است.

پیش‌بینی ارزش بازار جهانی دارو (میلیارد دلار)

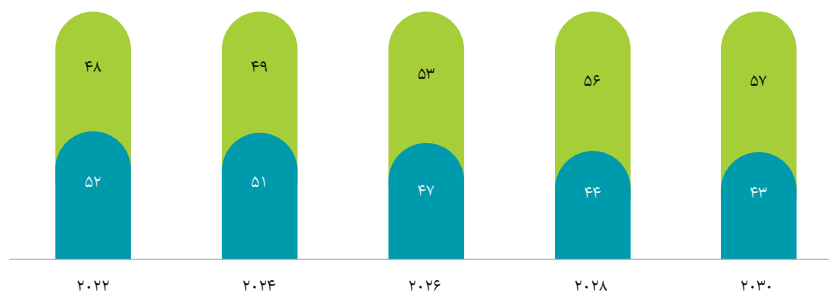
www.statista.com

ترکیب محصولات تولیدی در سال‌های اخیر تغییر قابل‌ملاحظه‌ای را تجربه کرده و پیش‌بینی می‌شود این روند در سال‌های پیش‌رو تداوم یابد. ارزیابی آماری تحولات بیانگر نکات زیر است:

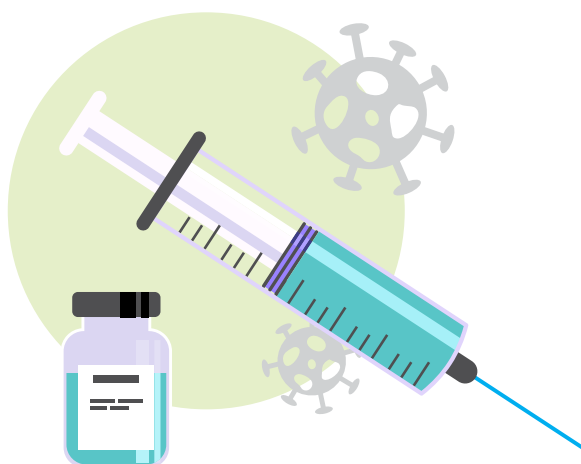
- در سال ۲۰۲۶، ۴۷ درصد از داروهای تولیدی در جهان با استفاده از تکنولوژی‌های شیمیایی متعارف تولید می‌شوند.
- سهم زیست داروها از بازار جهانی در دهه اخیر رشد قابل‌ملاحظه‌ای داشته است.
- پیش‌بینی می‌شود که در سال ۲۰۳۰ سهم زیست داروها از بازار جهانی به بیش از ۵۷ درصد برسد.

سهم انواع دارو به تفکیک تکنولوژی ساخت (درصد)

داروهای متعارف و سایر / زیست داروها

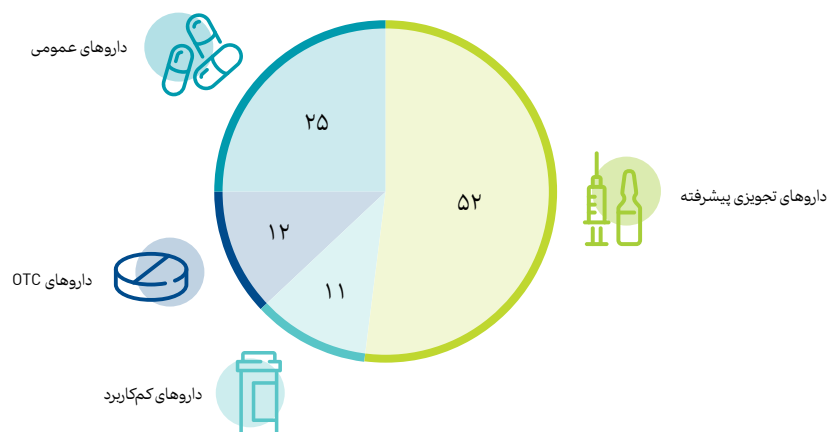
www.statista.com

داروهای تجویزی پیشرفته نیمی از ارزش بازار جهانی دارو را به خود اختصاص داده‌اند.

با انقضای حق مالکیت معنوی داروهای تجویزی پیشرفته، قیمت این داروها کاهش پیدا خواهد کرد. در عوض داروهای جدید تولیدی بازارهای جدیدی را به وجود خواهند آورد.

سهم انواع دارو از ارزش بازار جهانی - ۲۰۲۵ (درصد)

www.statista.com

نرخ رشد بازار جهانی دارو در گروه‌های کالایی مختلف، متفاوت است. اسناد جهانی نشانگر آن است که بازار داروهای تجویزی پیشرفته نسبت به سایر داروهای پرکاربرد (مانند داروهای عمومی و OTC) رشد بیشتری خواهد داشت. اندازه بازار داروهای کم‌کاربرد سالانه بیش از ۱۰ درصد رشد خواهد داشت.

جغرافیای بازار

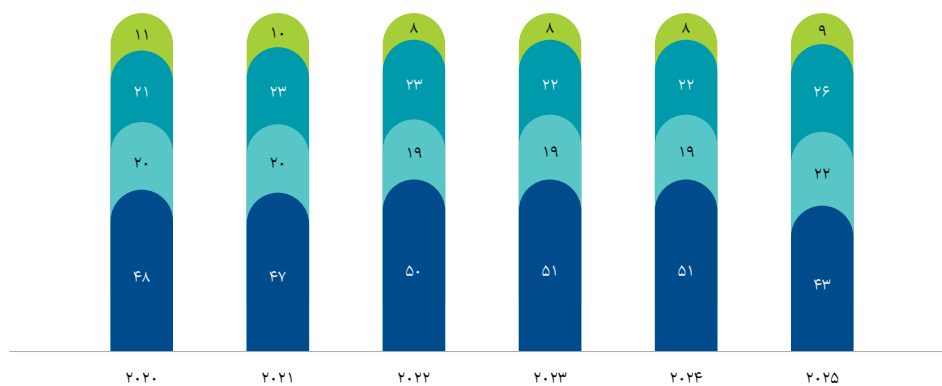

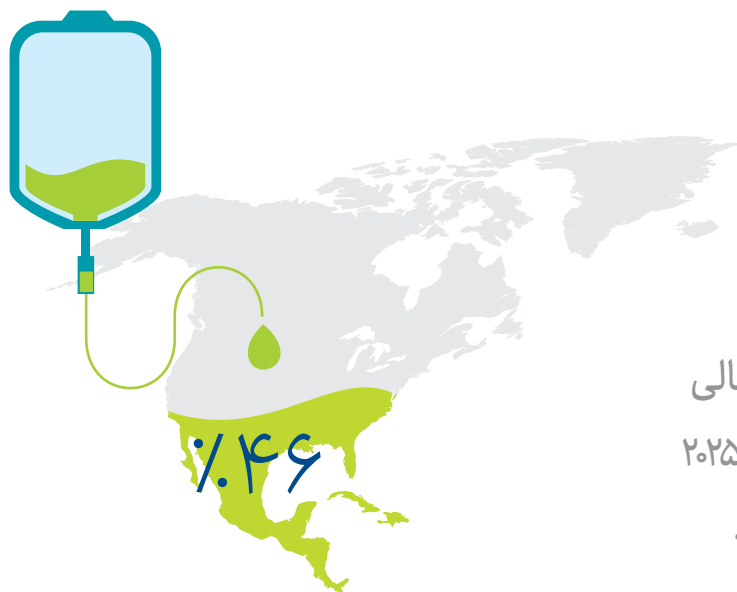
سهم قاره آمریکا از بازار مصرف جهانی دارو برای اولین بار طی دهه اخیر کاهش یافته و در سال ۲۰۲۵ به ۴۳ درصد رسیده است.

در مقابل سهم بازارهای نوظهور و اروپا در سال ۲۰۲۵ افزایش یافته است.

اندازه بازار فروش دارو به تفکیک مناطق جغرافیایی (میلیارد دلار)

سایر بازارهای نوظهور اروپا آمریکا

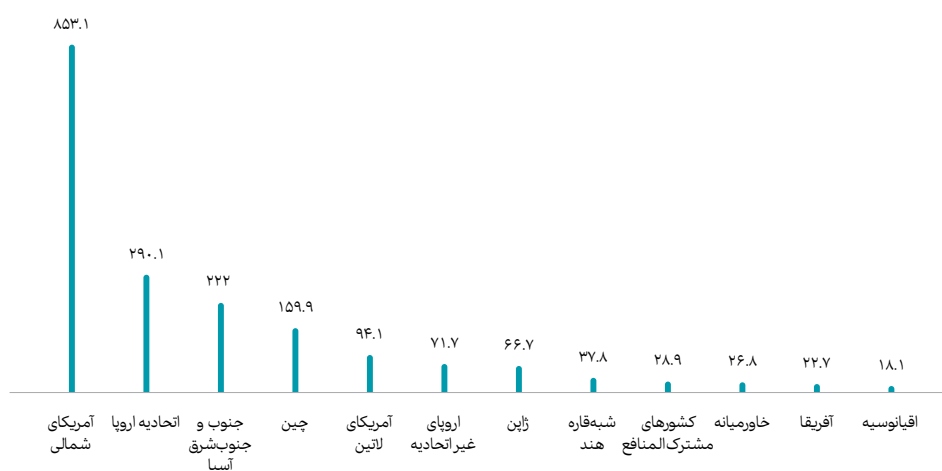

سهم مصرف آمریکای شمالی
از بازار جهانی دارو در سال ۲۰۲۵
به ۴۶ درصد رسیده است.

این شاخص در اتحادیه اروپا ۱۵.۷ درصد و در چین ۸.۶ درصد است. سهم منطقه خاورمیانه از بازار جهانی تنها ۱.۵ درصد است.

بزرگترین بازارهای مصرف دارو در جهان - ۲۰۲۵ (میلیارد دلار)

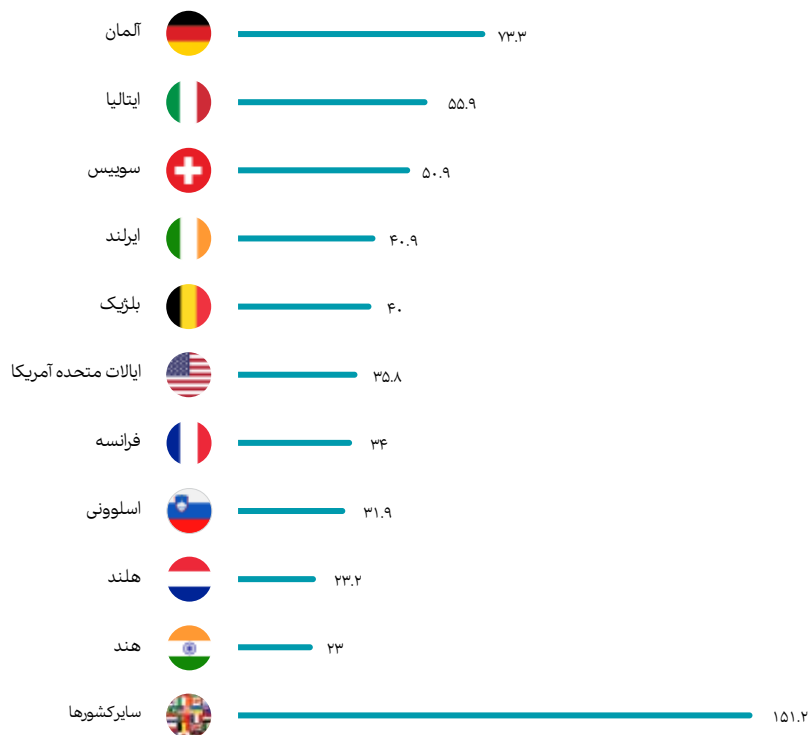

صادرات بین‌المللی
محصولات دارویی
در سال ۲۰۲۵ به
۵۶۰ میلیارد دلار
رسیده است.

سهم ۱۰ کشور بزرگ صادرکننده از بازار صادرات در سال ۲۰۲۵ به ۷۳ درصد معادل ۴۰۹ میلیارد دلار است.

بزرگترین صادرکنندگان دارو برحسب درآمد - ۲۰۲۵ (میلیارد دلار)

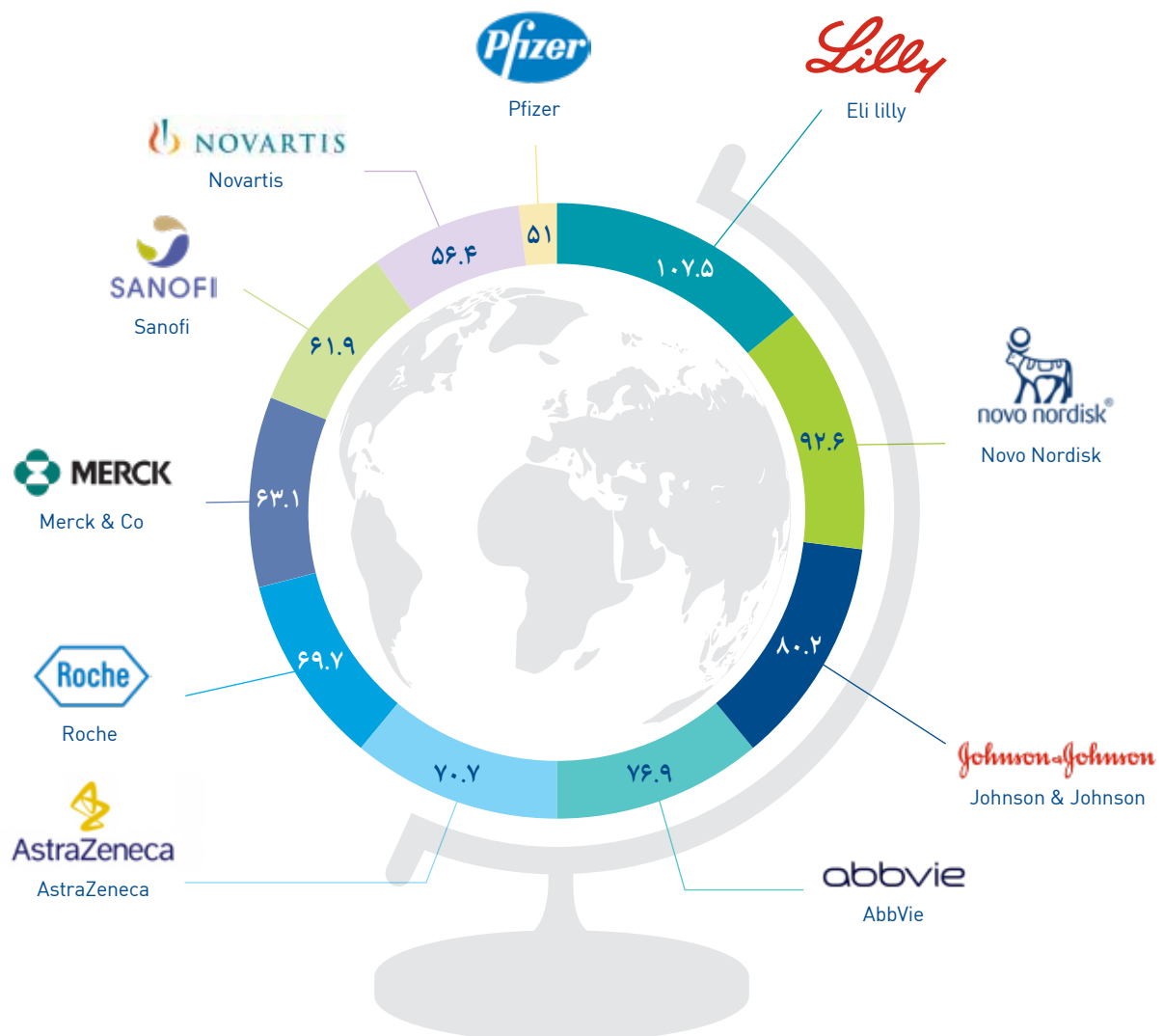

شرکت‌های برتر جهان

در دوره همه‌گیری کرونا سهم شرکت‌های برتر بازار جهانی دارو به ۵۰ درصد رسیده بود. اکثر شرکت‌های برتر به تولید و توزیع واکسن کرونا و داروهای مربوط می‌پرداختند. پس از فروکش کردن همه‌گیری کرونا، سهم ۹ شرکت برتر از بازار جهانی دارو از ۴۷ به ۳۹ درصد کاهش یافته است. پیش‌بینی می‌شود که این شاخص در سال ۲۰۳۰ به ۲۸ درصد خواهد رسید.

پیش‌بینی فروش شرکت‌های پیشرو صنعت داروسازی - ۲۰۳۰ (میلیارد دلار)

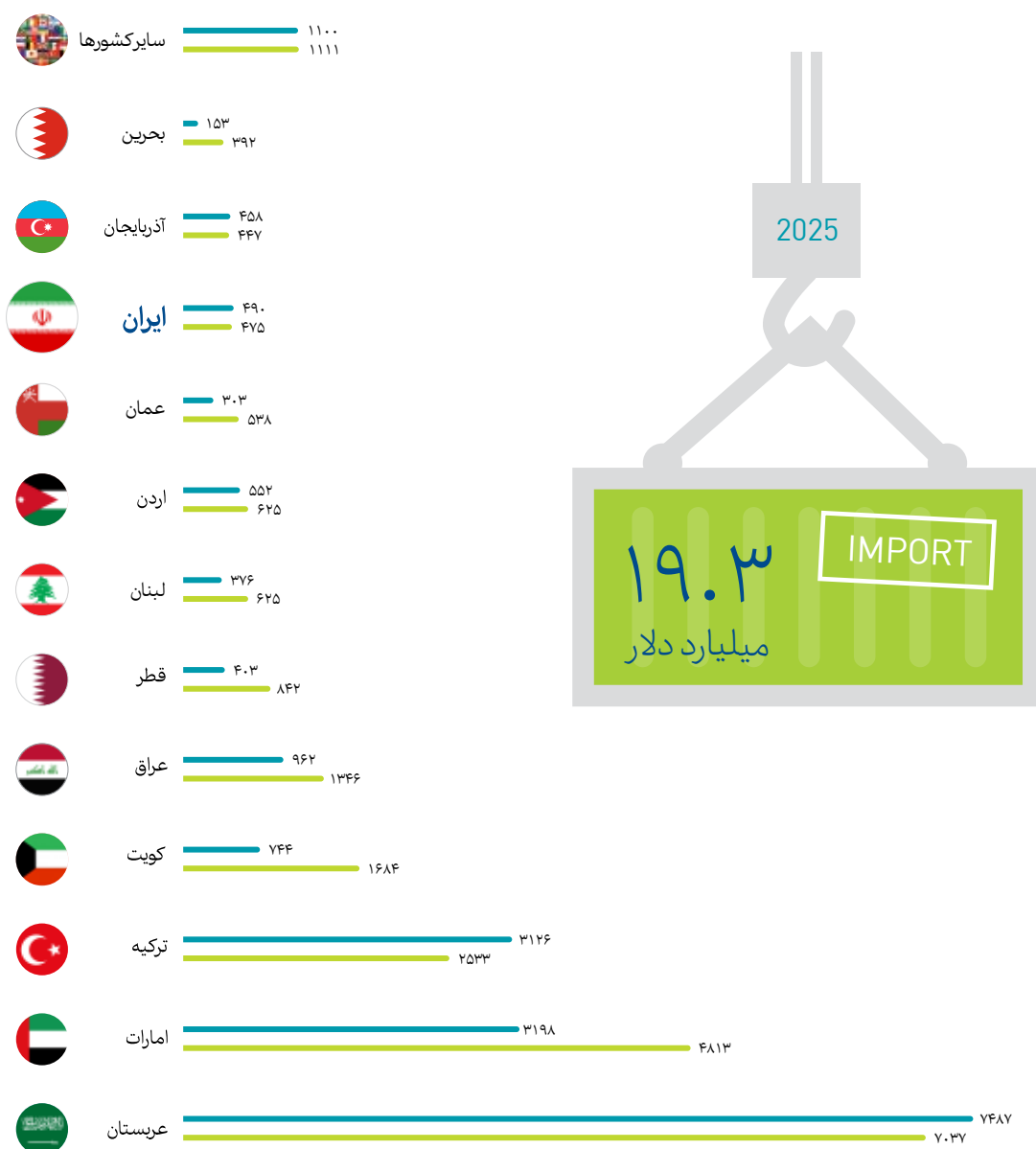

بازار منطقه خاورمیانه

ارزش واردات محصولات دارویی به کشورهای منطقه خاورمیانه از ۲۲.۵ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۴ به ۱۹.۳ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۵ رسیده است. واردات دارو به کشور امارات متحده عربی از ۴.۸ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۴ به ۳.۲ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۵ کاهش یافته است.

ارزش واردات محصولات دارویی به کشورهای منطقه خاورمیانه (میلیون دلار)

۲۰۲۴ ۲۰۲۵

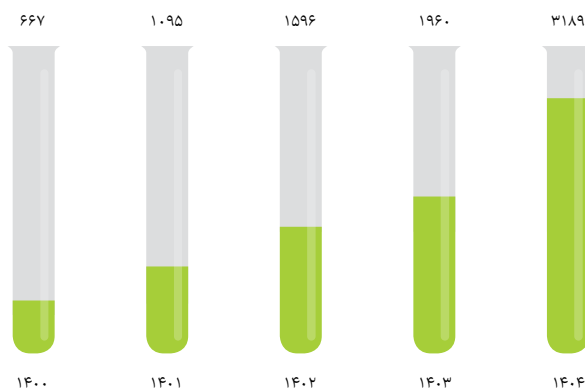

بازار داروی ایران

ارزش بازار و روند عرضه و تقاضا

ارزش تولیدات دارویی ایران در سال ۱۴۰۳ با ۲۳ درصد رشد نسبت به سال پیش از آن به ۱,۹۶۰ هزار میلیارد ریال رسیده بود. این شاخص در سال ۱۴۰۴ با ۶۲.۷ درصد رشد به هزار میلیارد ریال رسیده است. در پنج سال گذشته ارزش تولیدات داخلی محصولات دارویی سالانه به طور میانگین ۴۷.۸۷ درصد رشد داشته است.

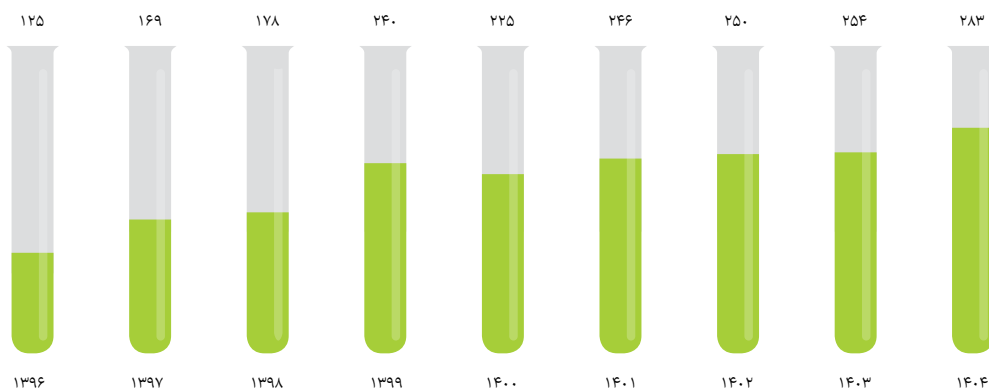
ارزش تولیدات داخلی محصولات دارویی (هزار میلیارد ریال)

● آمارنامه دارویی - سازمان غذا و دارو

ارزش تولیدهای صنایع داروسازی در سال ۱۴۰۴ با رشدی ۱۱ درصدی همراه بوده است. این در حالی است که حجم تولیدهای صنعت در سال ۱۴۰۴، ۱۲.۸ درصد افزایش یافته است.

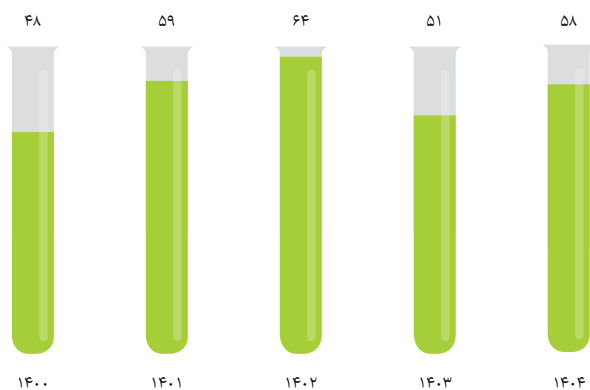
ارزش تولیدات صنایع داروسازی - قیمت‌های ثابت ۱۳۹۵ (هزار میلیارد ریال)

● آمارنامه دارویی - سازمان غذا و دارو

حجم تولیدات صنایع دارویی کشور از ۳۹ میلیارد عدد دارو در سال ۱۳۹۷ به ۶۴ میلیارد در سال ۱۴۰۲ رسیده بود. این شاخص در سال ۱۴۰۴ به ۵۸ میلیارد عدد رسیده است.

حجم تولیدات داخلی محصولات دارویی (میلیارد عدد)

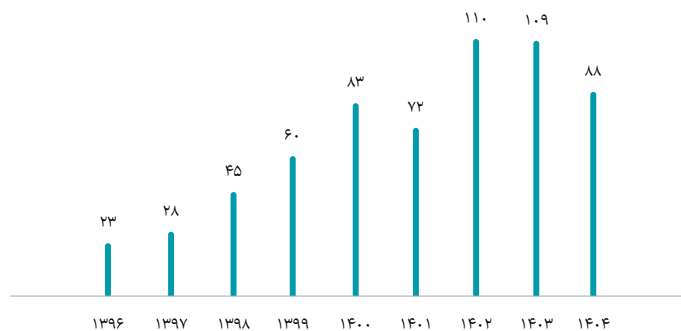
● آمارنامه دارویی - سازمان غذا و دارو

ظرفیت تولیدات به تفکیک محصولات

تحریم‌های بین‌المللی باعث اختلال در واردات دارو به کشور شده است. نرخ ارز نیز در سال‌های گذشته به شدت افزایش یافته است؛ بنابراین تولید مواد اولیه دارو به یکی از زمینه‌های سرمایه‌گذاری سودآور در کشور بدل شده است. بخش اعظمی از توسعه صنایع داروسازی کشور در گرو همکاری با شرکت‌های بین‌المللی داروسازی برای توسعه بازارهای منطقه‌ای است. روند بهره‌برداری از واحدهای جدید صنعتی در صنایع داروسازی در سال ۱۴۰۱ با افتی محسوس نسبت به دوره چهار ساله پیش از آن همراه بوده است. این شاخص در سال‌های ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ به بیش از ۱۰۰ واحد صنعتی در سال افزایش یافته بود. با بروز تنش‌های سیاسی و نظامی در سال ۱۴۰۴ این شاخص افت پیدا کرده و به ۸۸ واحد رسیده است.

روند اعطای مجوز بهره‌برداری به واحدهای صنعتی صنایع داروسازی (واحد تولیدی)

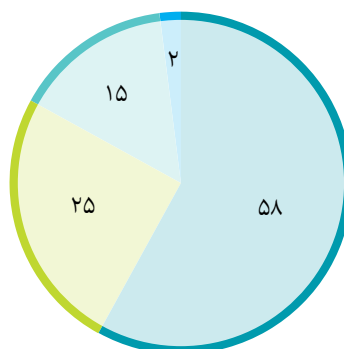

● ظرفیت‌های فعال - وزارت صنعت، معدن و تجارت

مجوز بهره‌برداری صادر شده در طی ۲ سال گذشته از منظر نوع بهره‌برداری قابل تفکیک است. بر این اساس ۵۸ درصد از واحدهای جدید ماهیت توسعه‌ای داشته و به منزله افزایش ظرفیت واحدهای موجود است؛ ۲۵ درصد از واحدها کاملاً جدید بوده و در تکمیل جواز تأسیس‌های صادره از وزارت صمت است. ۱۵ درصد از واحدها بدون جواز تأسیس به بهره‌برداری رسیده و دو درصد از مجوزهای بهره‌برداری فقط به علت تغییر مالکیت صادر شده‌اند.

سهم انواع بهره‌برداری از مجوزهای واحدهای فعال صنایع داروسازی - ۱۴۰۳ تا ۱۴۰۴ (درصد)

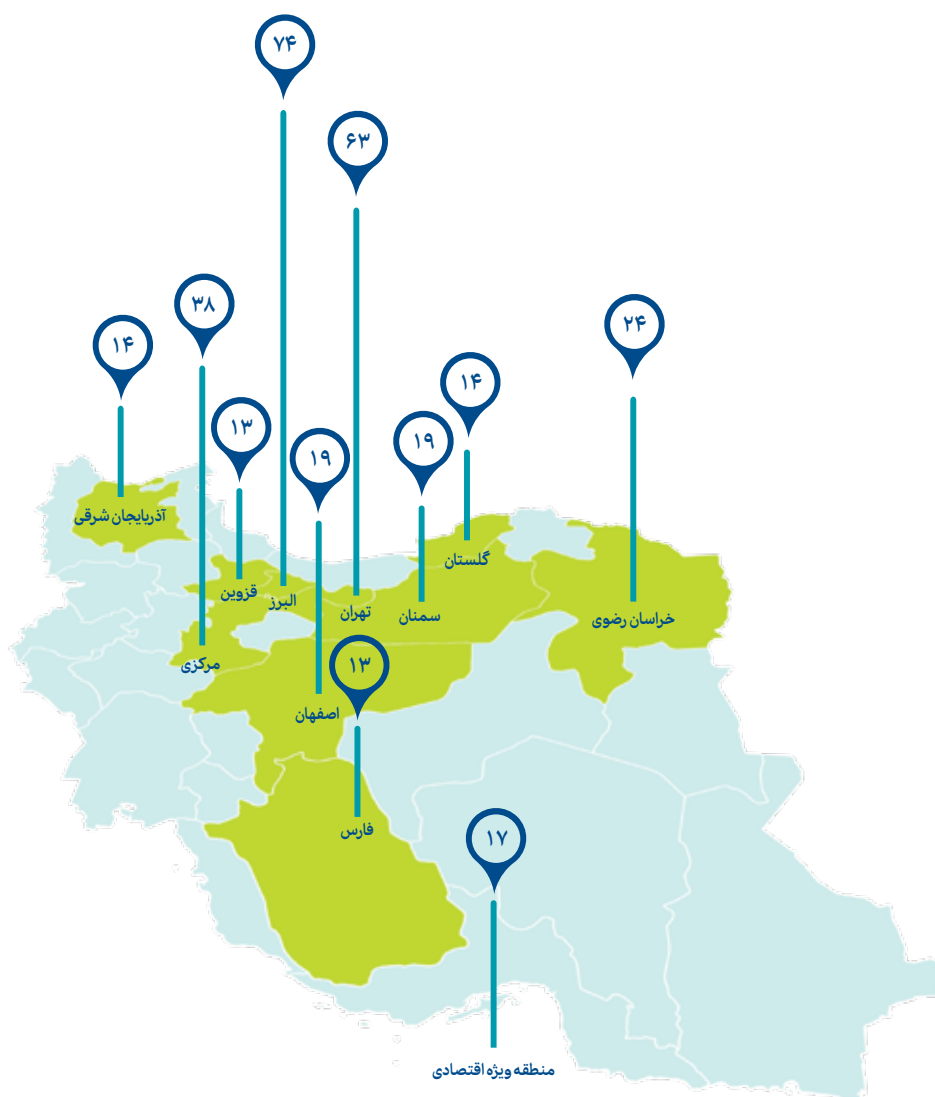
بهره‌برداری ناشی از توسعه بهره‌برداری ناشی از طرح بهره‌برداری بدون طرح تغییر نام / مالکیت

● گزارش عملکرد سالانه - وزارت صنعت، معدن و تجارت

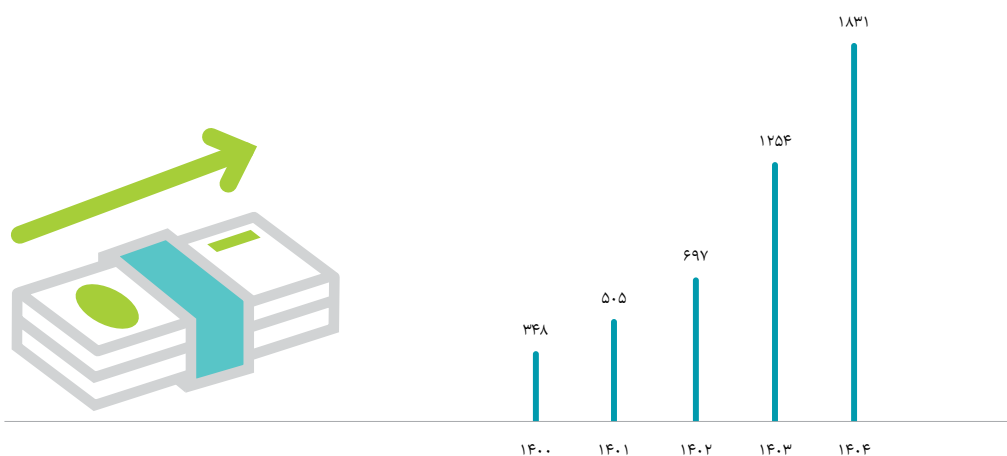
توزیع جغرافیایی مجوزهای بهره‌برداری صادره بین سال‌های ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۴ نشان‌دهنده سمت و سوی سرمایه‌گذاری‌ها در دهه اخیر است. از مجموع ۵۳۰ پروانه بهره‌برداری صادره در طی هشت سال اخیر، ۲۶۴ مجوز در چهار استان البرز، تهران، مرکزی و خراسان رضوی واقع شده‌اند.

تفکیک جغرافیایی واحدهای فعال صنایع داروسازی - ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۴

میانگین سرمایه مورد نیاز برای بهره‌برداری از واحدهای صنعتی داروسازی از ۵۰۵ میلیارد ریال در سال ۱۴۰۱ به ۱۸۳۱ میلیارد ریال در سال ۱۴۰۴ رسیده است.

میانگین سرمایه مورد نیاز برای بهره‌برداری از واحدهای صنعتی جدید (میلیارد ریال)

• گزارش عملکرد سالانه - وزارت صنعت، معدن و تجارت

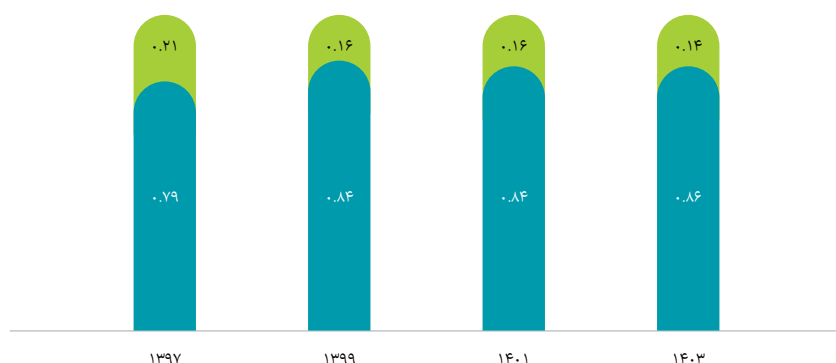

وضعیت نیروی کار

در سال‌های اخیر با افزایش نرخ ارز، قیمت مواد اولیه و سایر عوامل تولید، سهم نیروی کار از ارزش افزوده تولیدی کاهش یافته است. این شاخص از ۲۱ درصد در سال ۱۳۹۷ به ۱۴ درصد در سال ۱۴۰۳ رسیده است.

سهم نیروی کار و سرمایه از ارزش افزوده تولیدی (درصد)

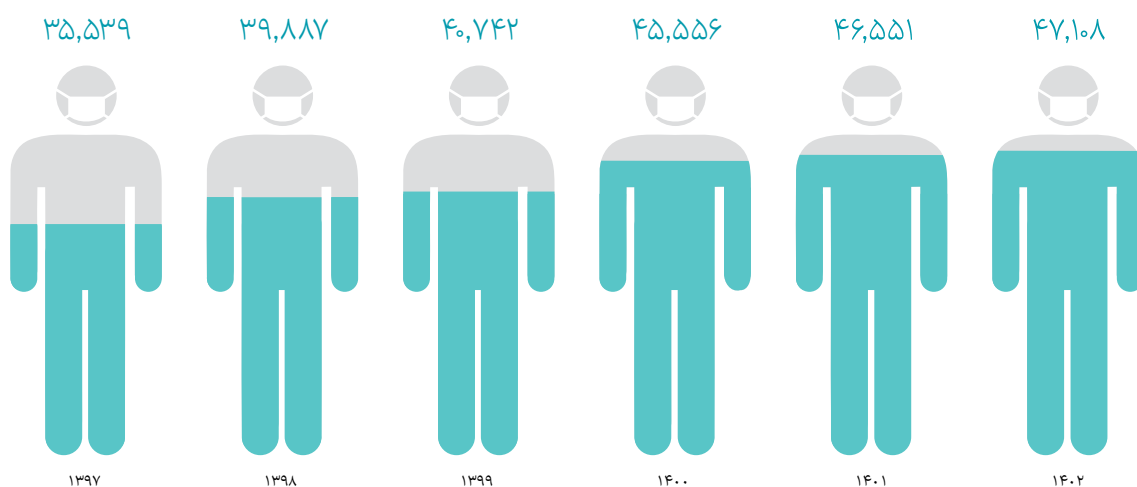
نیروی کار سرمایه

• طرح جامع آمارگیری از کارگاه‌های صنعتی کشور - مرکز آمار

پس از سال ۱۳۹۸ شمار کارکنان صنایع دارویی افزایش یافته است و از ۳۵ هزار نفر در سال ۱۳۹۷ به ۴۷ هزار نفر در سال ۱۴۰۲ رسیده است.

تعداد کارکنان صنایع داروسازی (نفر)

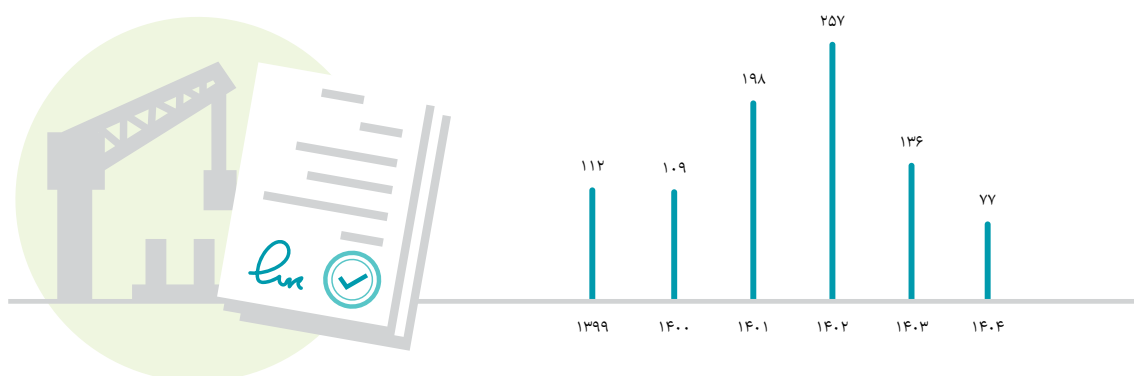

• طرح جامع آمارگیری از کارگاه‌های صنعتی کشور - مرکز آمار

تحلیل روند سرمایه‌گذاری

روند اعطای جواز تأسیس واحدهای صنعتی جدید در صنایع داروسازی در سال‌های ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۲ روندی صعودی را طی کرده بود. این شاخص در سال ۱۴۰۳ بیش از ۵۰ درصد کاهش یافته است. برآوردهای موجود نشان می‌دهد که این شاخص در سال ۱۴۰۴ هم کاهش یافته و به ۷۷ عدد رسیده است.

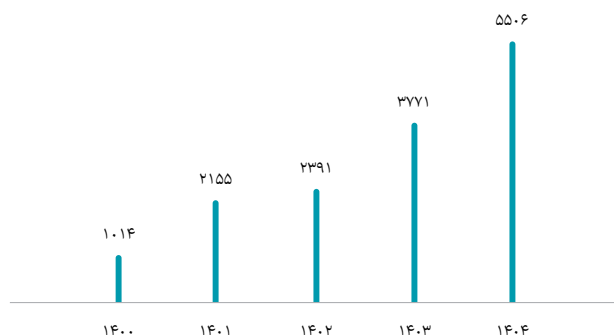
جواز تأسیس واحدهای صنعتی صنایع داروسازی (تعداد کارگاه)

• گزارش طرح‌های در دست اجرا - وزارت صنعت، معدن و تجارت

میانگین سرمایه مورد نیاز برای تأسیس طرح‌های صنعتی جدید از ۱,۰۱۴ میلیارد ریال در سال ۱۴۰۰ به ۳,۷۷۱ میلیارد ریال در سال ۱۴۰۳ رسیده است که به طور میانگین سالانه ۵۴.۹ درصد رشد داشته است. این شاخص در سال ۱۴۰۴ با ۴۶ درصد افزایش به ۵,۵۰۶ میلیارد ریال رسیده است.

میانگین سرمایه‌گذاری مورد نیاز برای تأسیس طرح‌های صنعتی جدید (میلیارد ریال)

• گزارش عملکرد سالانه - وزارت صنعت، معدن و تجارت

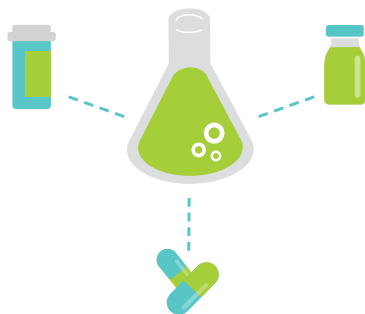

استراتژی شرکت‌های فعال

شرکت‌های فعال در بورس اهم فعالیت‌های خود برای آینده میان‌مدت را اعلام می‌کنند، این برنامه‌ریزی‌ها می‌تواند به‌عنوان راهنما برای پیش‌بینی آینده این صنعت مورد استفاده قرار گیرد.

توسعه محصولات جدید و تکمیل سبد دارو

اکثر شرکت‌های فعال تمرکز بر تولید داروهای جدید با فروش و سودآوری بالا، نوسازی سبد محصولات و ورود به گروه‌های درمانی جدید را به‌عنوان یک اولویت راهبردی اعلام کرده‌اند.

مدیریت هزینه‌ها و بهای تمام شده

ایجاد مکانیزم‌هایی برای پایش مستمر قیمت تمام شده، کنترل هزینه‌های تولید و عملیاتی برای افزایش حاشیه سود خالص شرکت‌ها.

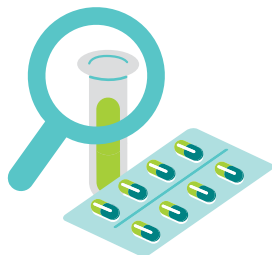
مدیریت زنجیره تأمین و تأمین به‌موقع مواد اولیه

با توجه به شرایط تحریم و جنگ، استراتژی کنترل مستمر زنجیره تأمین برای خرید به‌موقع مواد اولیه و اقلام بسته‌بندی برای جلوگیری از توقف تولید، بسیار کلیدی است.

توسعه بازارهای فروش و تمرکز بر صادرات

تلاش برای افزایش سهم بازار داخلی و نگاه ویژه به توسعه فروش صادراتی به‌منظور ارزآوری و کاهش وابستگی به تسهیلات ریالی.

ارتقای کیفیت و استقرار استانداردهای الزامی مانند (GMP)

پیگیری اقدامات اصلاحی برای اخذ و تمدید گواهینامه‌های GMP و رعایت استانداردهای سازمان غذا و دارو برای حفظ توان رقابتی و سلامت جامعه.

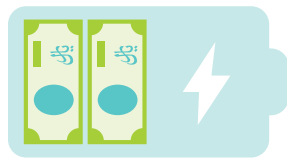
استراتژی‌های برتر شرکت‌های داروسازی فعال در بورس (نمره استراتژی)

امتیاز (بر اساس فراوانی)	استراتژی مدیریتی
بسیار بالا	توسعه محصولات جدید و تکمیل سبد دارویی
بسیار بالا	مدیریت هزینه‌ها و بهای تمام شده
بالا	مدیریت زنجیره تأمین و تأمین به موقع مواد اولیه
بالا	توسعه بازارهای فروش و تمرکز بر صادرات
متوسط - بالا	ارتقای کیفیت و استقرار استانداردهای GMP

ریسک‌های صنعت داروسازی

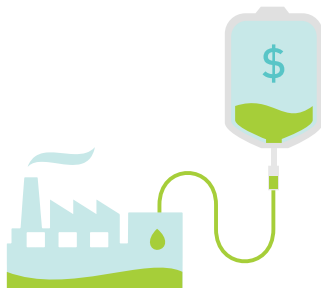
شرکت‌های فعال به رتبه‌بندی ریسک‌های فعالیت‌های صنعتی خود نیز می‌پردازند. در این قسمت به ترتیب مهم‌ترین ریسک‌های شرکت‌های صنایع داروسازی مورد بررسی قرار خواهند گرفت.

ریسک نوسانات نرخ ارز

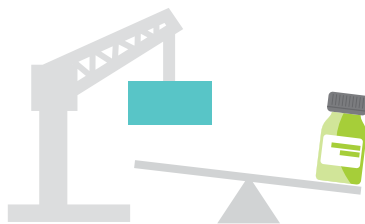
این ریسک به دلیل وابستگی شدید صنعت دارو به واردات مواد اولیه، قطعات یدکی و ماشین‌آلات، پرتکرارترین ریسک است که باعث افزایش بهای تمام شده و کاهش سود خالص می‌شود.

ریسک نقدینگی و وصول مطالبات

عملکرد ضعیف مشتریان (بیشتر شرکت‌های پخش و مراکز دولتی) در تسویه مطالبات، باعث کمبود وجه نقد و ایجاد مشکل در تأمین سرمایه در گردش شده است.

ریسک‌های سیاسی، جنگ و تحریم‌های بین‌المللی

تحریم‌ها و بروز جنگ بر فرایند تخصیص ارز، انتقال وجه به ذی‌نفعان خارجی، خرید تکنولوژی و تأمین به‌موقع مواد اولیه تأثیر منفی جدی می‌گذارند.

ریسک قوانین و قیمت‌گذاری تکلیفی

هرگونه تغییر در قوانین حاکم بر محیط تجاری و عدم تخصیص افزایش قیمت محصولات متناسب با رشد هزینه‌های تولید توسط نهادهای ناظر (سازمان غذا و دارو)، سودآوری شرکت‌ها را تهدید می‌کند.

ریسک رقابت و حضور رقبای جدید

تشدید فضای رقابتی، ارائه تخفیف‌های نامتعارف توسط رقبای و ورود محصولات جایگزین یا وارداتی که منجر به کاهش سهم بازار شرکت می‌شود.

ریسک‌های فعالان صنعت دارو (نمره ریسک)

امتیاز (بر اساس فراوانی)

ریسک اصلی کسب‌وکار

بسیار بالا	ریسک نوسانات نرخ ارز	
بسیار بالا	ریسک قوانین و قیمت‌گذاری تکلیفی	
بالا	ریسک رقابت و حضور رقبای جدید	
متوسط - بالا	ریسک نقدینگی و وصول مطالبات	
متوسط - بالا	ریسک‌های سیاسی و تحریم‌های بین‌المللی	

ریسک‌ها و استراتژی‌های مقابله در شرایط پسا جنگ

وقوع دو جنگ در سال
۱۴۰۴ تأثیرات عمده‌ای
بر فعالیت شرکت‌های
دارویی گذاشته است.

شرکت‌های فعال معتقدند که بروز جنگ باعث تغییر در الگوی مصرف دارو در کشور، اختلال در زنجیره تأمین و حتی نیاز به سهمیه‌بندی برخی اقلام دارویی شده است. در ادامه به طور خلاصه تبعات جنگ بر صنعت دارو، ریسک‌های جدید و استراتژی‌های مقابله با این ریسک‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد.

ریسک‌های ناشی از جنگ

بر اساس منابع، ریسک‌های جنگ به چهار دسته اصلی طبقه‌بندی شده‌اند:

۲

ریسک‌های مالی و اقتصادی

بحران نقدینگی، شوک ارزی، اختلال در وصول مطالبات و افزایش هزینه‌ها.

۱

ریسک‌های عملیاتی و زنجیره تأمین

اختلال در واردات، قطع مسیرهای لجستیک و توقف تولید در برخی از خطوط.

۴

ریسک‌های بازار و استراتژیک

تغییر الگوی تقاضا، سهمیه‌بندی دارو، کاهش قدرت خرید و صدمه به اعتبار برند.

۳

ریسک‌های زیرساختی و امنیتی

تخریب تأسیسات، سرقت دارو و سلامت کارکنان.

تغییر الگوی تقاضا و مصرف دارو

بر اساس گزارش‌های تفسیری مدیریت، برآورد می‌شود در زمان وقوع جنگ‌های سال ۱۴۰۴، الگوی تقاضا و مصرف دارو به طور قابل توجهی تغییر کرده و به سمت اقلام حیاتی و بیمارستانی سوق یابد. این تغییرات شامل موارد زیر است:

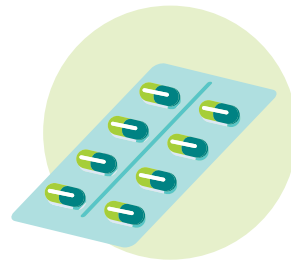
افزایش شدید تقاضا برای داروهای اورژانسی و بیمارستانی

انتظار می‌رود تقاضا برای محصولات که در شرایط بحرانی و درمان مجروحان کاربرد دارند، مانند سرم‌های تزریقی، داروهای بی‌هوشی، مسکن‌های قوی و اقلام بیمارستانی به شدت افزایش یافته باشد.

تمرکز بر داروهای ضروری و پرمصرف داخلی

شرکت‌ها برآورد کرده‌اند که در این دوران، تقاضای عمومی کشور به سمت داروهای ضروری و پرمصرف تغییر یابد. به همین دلیل، استراتژی شرکت‌ها از توسعه محصولات جدید یا صادرات، به سمت تداوم فعالیت و افزایش تولید محصولات پرمصرف داخلی تغییر خواهد کرد.

بروز کمبود در داروهای خاص

در صورت طولانی شدن جنگ، پیش‌بینی می‌شود که مسئله اصلی از "هزینه تأمین" به "کمبود کالا" تغییر یابد و احتمال کمبود داروهای خاص در بازار افزایش یابد.

سهمیه‌بندی دارو

به دلیل تغییر در الگوهای مصرف و احتمال اختلال در زنجیره تأمین، پیش‌بینی می‌شود که برخی داروها با کمبود مواجه شده و نیاز به سهمیه‌بندی آن‌ها در سطح کشور ایجاد شود.

استراتژی‌های مقابله با بحران‌های ناشی از جنگ

شرکت‌های دارویی برای مقابله با بحران نقدینگی ناشی از درگیری‌های نظامی سال ۱۴۰۴ استراتژی‌های چندجانبه‌ای را در حوزه‌های مالی، عملیاتی و زنجیره تأمین تدوین کرده‌اند. این راهبردها شامل موارد زیر است:

۱

مدیریت وصول مطالبات و جریان نقد ورودی

شرکت‌ها برای جلوگیری از قفل‌شدن منابع مالی در زنجیره توزیع، اقدامات زیر را پیش‌بینی کرده‌اند:

- **تسویه نقدی یا کوتاه‌مدت:** پیگیری برای اخذ مطالبات از شرکت‌های پخش به‌صورت نقدی یا دریافت اوراق ریالی با سررسید کمتر از شش ماه؛
- **تشکیل کمیته‌های وصول:** ایجاد کمیته‌های تخصصی برای مذاکره مستقیم با مراکز دولتی و دانشگاه‌های علوم پزشکی برای تسریع در دریافت وجوه؛
- **اعتبارسنجی دقیق‌تر مشتریان:** سخت‌گیرانه‌تر کردن فرایند فروش اعتباری به مراکز توزیع برای کاهش ریسک عدم وصول در شرایط بحرانی.

۳

مدیریت هزینه‌ها و پرداخت‌های خروجی

استراتژی «تاب‌آوری» از طریق کنترل دقیق مصارف مالی دنبال می‌شود:

- **اولویت‌بندی پرداخت‌ها:** مدیریت زمان‌بندی پرداخت دیون به تأمین‌کنندگان به‌صورت بلندمدت برای ایجاد تعادل در تراز نقدینگی؛
- **توقف پروژه‌های توسعه‌ای غیرضروری:** تعویق اجرای طرح‌های نوسازی یا تولید محصولات جدید و تمرکز صرف بر تولید داروهای استراتژیک و پرمصرف داخلی؛
- **جایگزینی منابع ارزان:** استفاده از تسهیلات ریالی کم‌بهره به جای وام‌های گران‌قیمت متعارف.

۲

بهره‌گیری از ابزارهای نوین تأمین مالی

باتوجه به سیاست‌های انقباضی بانک‌ها در زمان جنگ، شرکت‌ها به سمت بازارهای موازی سوق یافته‌اند:

- **انتشار اوراق بدهی:** اقدام برای تأمین سرمایه در گردش از طریق انتشار اوراق مرابحه و سایر ابزارهای بازار سرمایه؛
- **افزایش حد اعتباری:** رایزنی برای اخذ مصوبات جدید بانکی و افزایش سقف تسهیلات برای جبران کسری نقدینگی ناشی از افزایش هزینه‌های تولید؛
- **مولدسازی دارایی‌ها:** شناسایی و فروش املاک مازاد و دارایی‌های غیرمرتبط با کسب‌وکار اصلی برای تزریق نقدینگی به خطوط تولید.

۴

استراتژی‌های عملیاتی برای کاهش خروج ارز

• **استفاده از ارز صادراتی:** تأمین نقدینگی موردنیاز برای واردات مواد اولیه از محل درآمدهای ارزی حاصل از صادرات خود شرکت؛

- **داخلی‌سازی تأمین:** جایگزین‌کردن خرید مواد اولیه داخلی به جای واردات (در موارد ممکن) برای کاهش وابستگی به نوسانات نرخ ارز و هزینه‌های بالای لجستیک در زمان جنگ؛
- **ذخیره‌سازی استراتژیک:** افزایش حجم خرید مواد اولیه پیش از تشدید بحران، به‌گونه‌ای که نیاز چند ماه تولید را پوشش داده و نیاز به نقدینگی فوری در اوج درگیری‌ها را کاهش دهد.

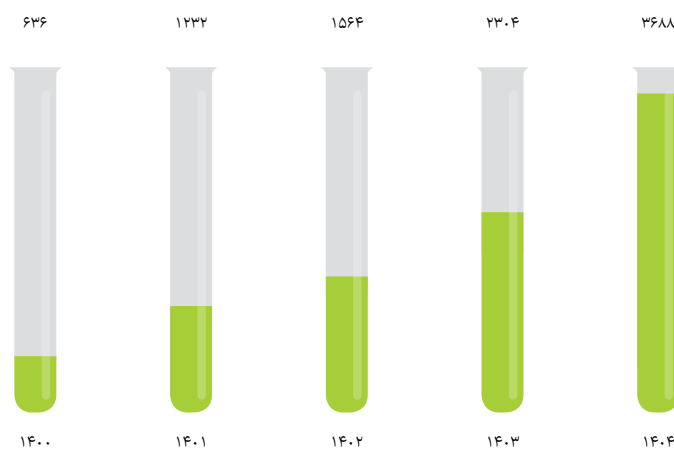
بازار داخلی دارو

ارزش بازار داخلی دارو در سال ۱۴۰۳ با رشدی ۴۷ درصدی به بیش از ۲,۳۰۴ هزار میلیارد ریال رسید. این شاخص در سال ۱۴۰۴ با ۶۰ درصد افزایش به ۳,۶۸۸ هزار میلیارد ریال رسیده است.

ارزش بازار دارو
در ۶ سال گذشته بیش از
۱۰ برابر شده است.

ارزش مصرف داخلی محصولات دارویی به قیمت مصرف‌کننده (هزار میلیارد ریال)

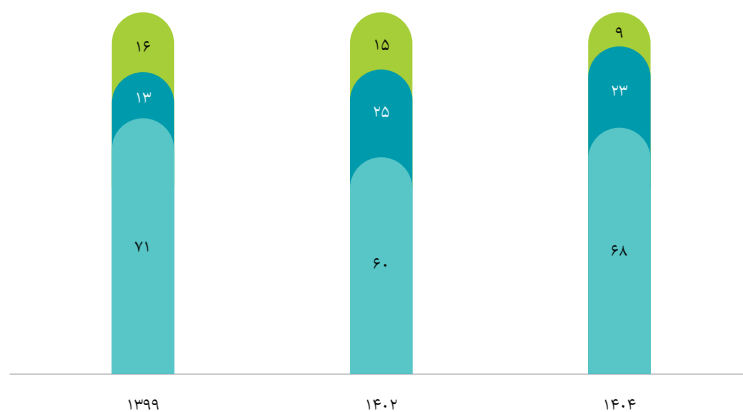

پس از فروکش کردن همه‌گیری کرونا، سهم داروهای OTC از سبد دارویی کشور بار دیگر افزایش یافته است. در سال ۱۴۰۴ داروهای نسخه‌ای متعارف ۶۸ درصد از سبد دارویی کشور را به خود اختصاص داده‌اند. زیست داروها در سال‌های اخیر به طور میانگین ۱ درصد از سبد دارویی کشور را تشکیل می‌دهند. این شاخص در سال ۱۴۰۴ به ۹ درصد کاهش یافته است.

سهم ریالی انواع داروهای مصرفی در کشور (درصد)

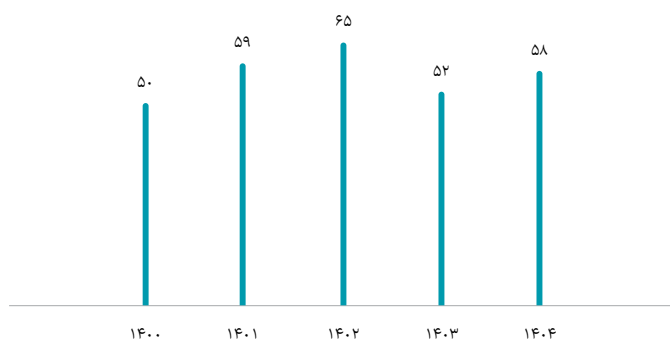
زیست داروها OTC داروهای متعارف نسخه‌ای

تفکیک به صنایع و خانوار

حجم مصرف داخلی محصولات دارویی با افزایش ۱۰.۵ درصدی از ۵۲ میلیارد عدد در سال ۱۴۰۳ به ۵۸ میلیارد عدد در سال ۱۴۰۴ رسیده است.

حجم مصرف داخلی محصولات دارویی (میلیارد عدد)

• آمارنامه دارویی - سازمان غذا و دارو

صادرات و واردات

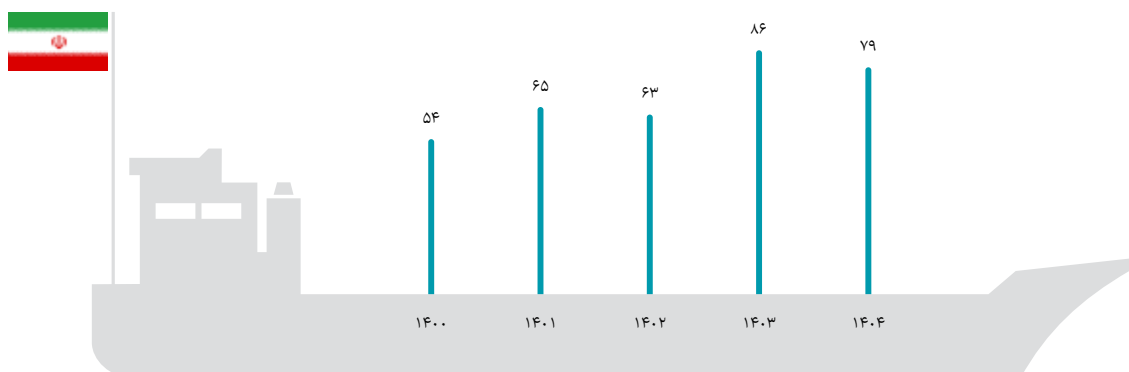
در سال‌های ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۳ ارزش صادرات محصولات دارویی از ۵۴ میلیون دلار به ۸۶ میلیون دلار رسیده بود.

این شاخص در سال ۱۴۰۴ با افتی
۷ درصدی به ۷۹ میلیون دلار
رسیده است.

کمبود دارو در داخل کشور و تخصیص ارز ارزان برای واردات دارو و مواد اولیه دارویی، باعث ممنوعیت صادرات این محصولات شده بود. با حذف تدریجی ارز ترجیحی صنایع داروسازی، امکان افزایش مجدد صادرات فراهم شده است. اما چالش‌های تولید در داخل و کمبود داروهای اساسی در کشور، علت عدم رشد صادرات ارزیابی می‌شود. باتوجه به بحران‌های عملیاتی و مالی ناشی از جنگ‌های سال ۱۴۰۴ و لزوم تمرکز بنگاه‌های فعال بر تأمین نیازهای داخلی، پیش‌بینی می‌شود که این شاخص در سال ۱۴۰۵ هم کاهش یابد.

ارزش صادرات محصولات دارویی (میلیون دلار)

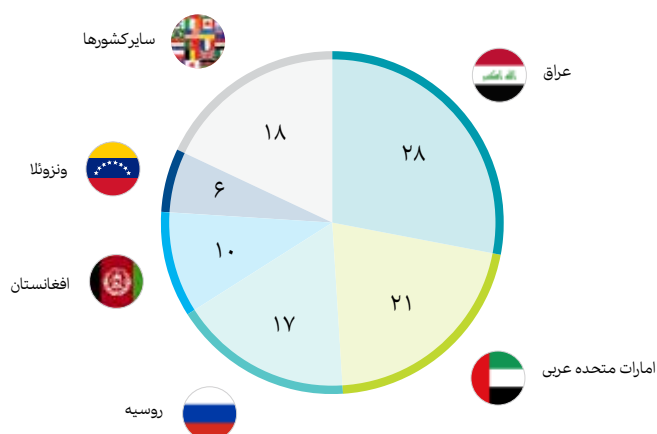

مقاصد عمده صادرات

در سال ۱۴۰۳ کشورهای عمان، عراق، روسیه، افغانستان و سوریه به ترتیب بزرگترین بازارهای صادراتی محصولات دارویی ایران بوده‌اند.

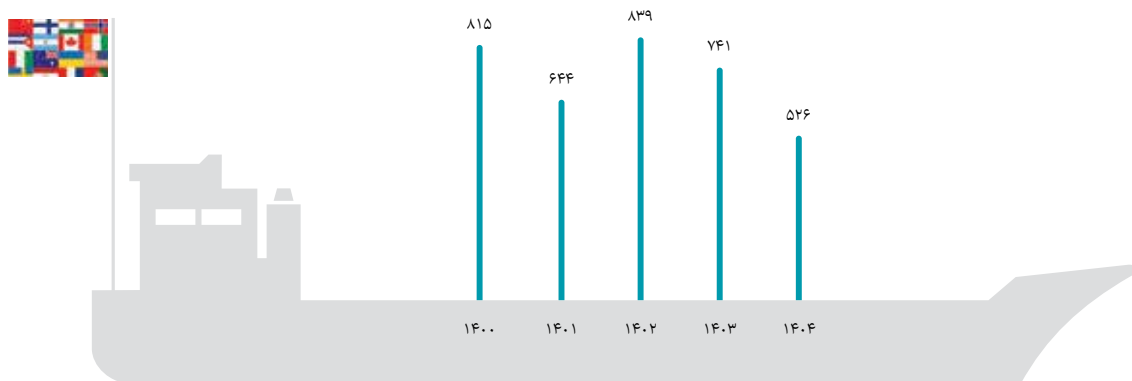
مقاصد برتر صادرات محصولات دارویی - ۱۴۰۴ (درصد)

ارزش واردات محصولات

تحریم‌های بین‌المللی، افزایش نرخ ارز و تغییر سیاست تخصیص ارز به واردات دارو در پنج سال اخیر باعث کاهش واردات دارو به کشور شده است. ارزش واردات دارو از ۸۳۹ میلیون دلار در سال ۱۴۰۲ به ۷۴۱ میلیون دلار در سال ۱۴۰۳ رسیده است. این شاخص در سال ۱۴۰۴ با کاهشی ۲۹ درصدی به ۵۲۶ میلیون دلار رسیده است.

ارزش واردات محصولات دارویی (میلیون دلار)

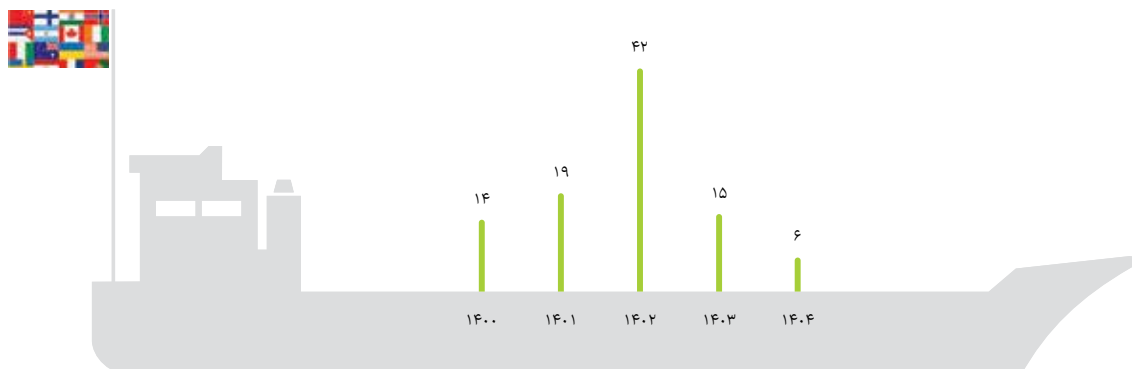

• گمرک جمهوری اسلامی ایران

حجم واردات محصولات

حجم واردات محصولات دارویی از ۴۲ هزارتن در سال ۱۴۰۲ به ۱۵ هزارتن در سال ۱۴۰۳ و تنها ۶ هزارتن در سال ۱۴۰۴ رسیده است.

حجم واردات محصولات دارویی (هزارتن)

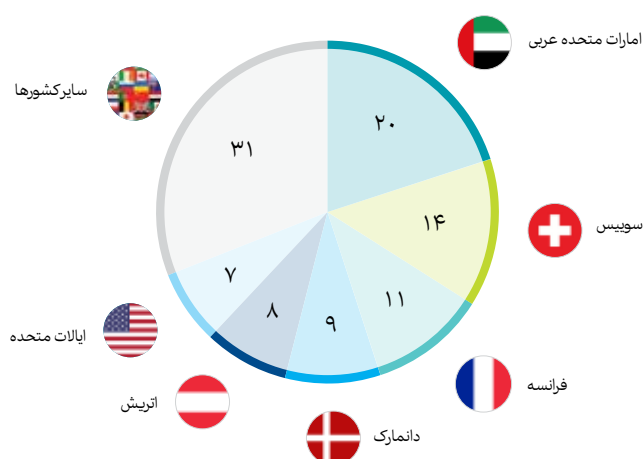

• گمرک جمهوری اسلامی ایران

مبادی عمده واردات

در سال‌های گذشته حجم واردات غیرمستقیم محصولات دارویی به کشور از طریق امارات متحده عربی افزایش یافته است. امارات متحده عربی و ۵ کشور اروپایی حدود ۷۰ درصد از واردات محصولات دارویی را به خود اختصاص می‌دهند.

مبادی عمده واردات محصولات دارویی - ۱۴۰۴ (درصد)

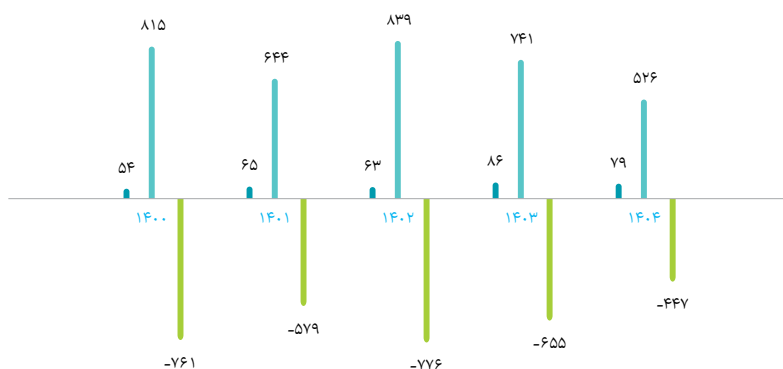

• گمرک جمهوری اسلامی ایران

با وجود ظرفیت بالای صنعتی و تکنولوژیک صنایع دارویی کشور، تراز تجاری کشور در این محصولات منفی است. البته باید توجه داشت که با کاهش واردات دارو در طی دو سال اخیر و ثبات نسبی صادرات دارو، کسری تراز تجاری کشور در این گروه از محصولات ۲۰۸ میلیون دلار کاهش یافته است.

تراز تجاری محصولات دارویی ایران (میلیون دلار)

تراز تجاری واردات صادرات

• گمرک جمهوری اسلامی ایران

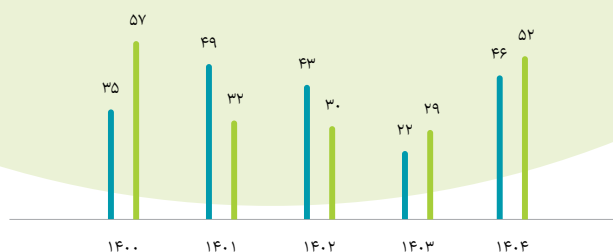
قیمت

تورم تولیدکننده

افزایش هزینه واردات مواد اولیه و سایر هزینه‌های تولیدی باعث افزایش تورم تولیدکننده در این بخش شده است. آزادسازی نرخ ارز دارو و کاهش سهم ارز ترجیحی برای این گروه از کالاها باعث افزایش تورم تولیدکننده در چهار سال گذشته شده است. به گفته فعالان این عرصه درحالی‌که تا پیش از سال ۱۴۰۱ ارز واردات ماده موثره دارویی به طور کامل تحت پوشش نظام تخصیص ترجیحی قرار داشت، در حال حاضر تنها نیمی از مواد وارداتی صنایع دارویی تحت پوشش نظام ارز ترجیحی قرار دارند و مابقی محصولات با ارز تالار دوم مبادله به کشور وارد می‌شود.

تورم تولیدکننده محصولات دارویی (درصد)

صنعت داروسازی

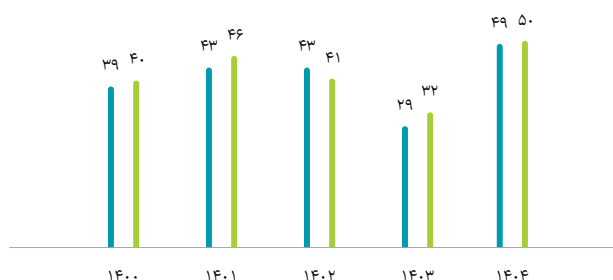
● شاخص‌های قیمت - مرکز آمار

تورم مصرف‌کننده

باتوجه به حمایت بیمه‌های درمانی و نظارت دولت بر قیمت‌گذاری محصولات دارویی، تورم این محصولات در سال‌های گذشته کمتر از تورم عمومی بوده است. تورم مصرف‌کننده در بخش بهداشت و درمان در سال ۱۴۰۳ به ۲۹ درصد رسیده بود. این شاخص در سال ۱۴۰۴ به میزان قابل‌ملاحظه‌ای افزایش یافته و به ۴۹ درصد رسیده است.

تورم مصرف‌کننده بخش بهداشت و درمان (درصد)

بهداشت و درمان شاخص کل مصرف‌کننده

● شاخص‌های قیمت - مرکز آمار

زنجیره تأمین صنعت

مواد اولیه داخلی و وارداتی

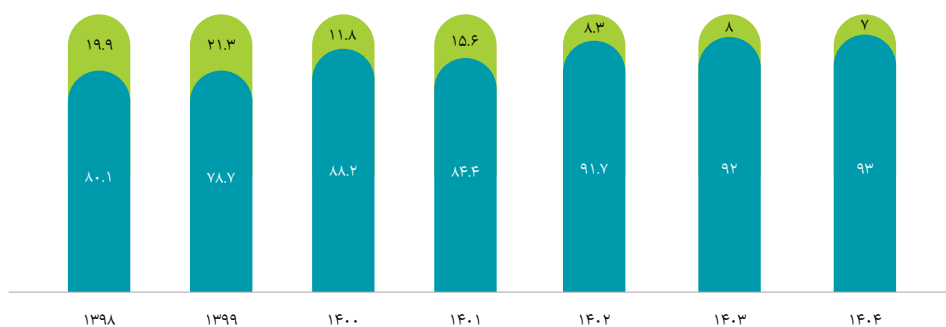
سهم مواد اولیه وارداتی از عوامل تولید صنایع داروسازی از ۲۰ درصد در سال ۱۳۹۸ به ۸ درصد در سال ۱۴۰۲ رسیده است.

برآوردهای آماری نشان می‌دهد که
این شاخص در سال ۱۴۰۴ به ۷ درصد
کاهش یافته است.

سهم مواد اولیه داخلی و وارداتی در صنایع دارویی (درصد)

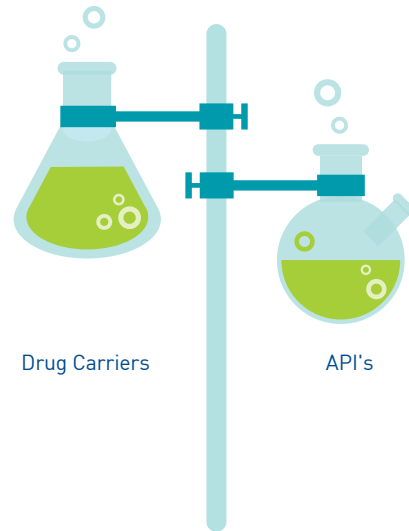
سهم مواد اولیه خارجی سهم مواد اولیه داخلی

• طرح جامع آمارگیری از کارگاه‌های صنعتی کشور - مرکز آمار

تولید و واردات مواد اولیه صنایع دارویی یکی از اصلی‌ترین چالش‌های این صنعت در سالیان اخیر بوده است.

مواد اولیه صنعت دارو
به‌طور عمده به دو بخش
ماده مؤثره دارویی (API's) و
حامل‌های دارویی (Drug Carriers)
تقسیم می‌شود.

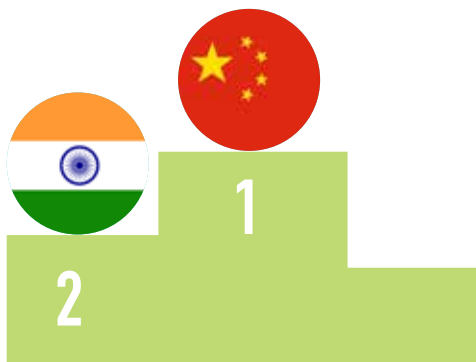

ظرفیت صنعتی و توانایی علمی تولید دارو طی دهه‌های اخیر در ایران پیشرفت چشمگیری داشته است، اما با این وجود تولید مواد اولیه دارویی در ایران با دو چالش عمده روبه‌رو است:

۲ صرفه به مقیاس تولید مواد اولیه دارویی

۱ توانایی علمی تولید ماده مؤثره‌های موردنیاز
برای تولید دارو

برای تولید به‌صرفه این محصولات باید کارخانه‌هایی با ظرفیت بسیار بالا تأسیس کرد. این کار نیازمند دسترسی شرکت‌های تولیدکننده به بازارهای بزرگ داخلی و خارجی است. تولیدکنندگان داخلی دارو در کشور در حال حاضر از چنین توانی برخوردار نیستند.

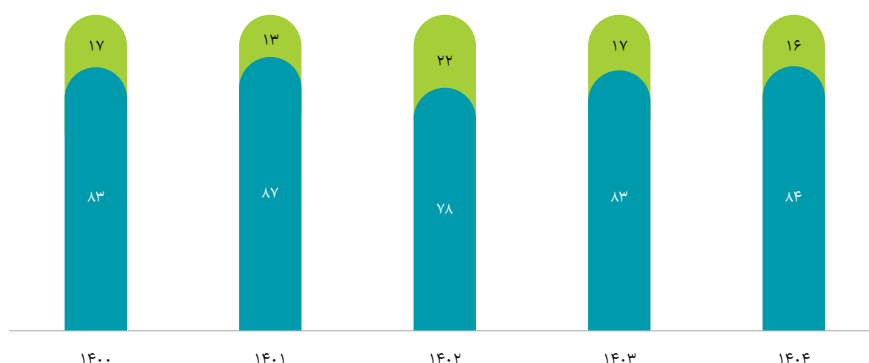
در حال حاضر دو کشور چین و هند به‌عنوان بزرگ‌ترین تولیدکنندگان دارو در جهان، به تولید ماده اولیه دارویی نیز می‌پردازند و قیمت نهایی پایین آنها امکان رقابت دیگر تولیدکنندگان در سرتاسر جهان را از بین برده است.

تفکیک سهم تولید و واردات از مصرف داخلی

تحریم‌های بین‌المللی و همه‌گیری کرونا باعث کاهش سهم محصولات وارداتی از بازار مصرف داخلی شده است. این روند با واردات مواد اولیه و افزایش سهم تولیدات داخلی در بازار دارویی کشور همراه بوده است. سهم داروهای وارداتی از مصرف کشور از ۲۲ درصد در سال ۱۴۰۲ به ۱۶ درصد در سال ۱۴۰۴ رسیده است.

سهم ارزش داروهای تولید داخل و وارداتی از بازار داخلی (درصد)

وارداتی تولیدی

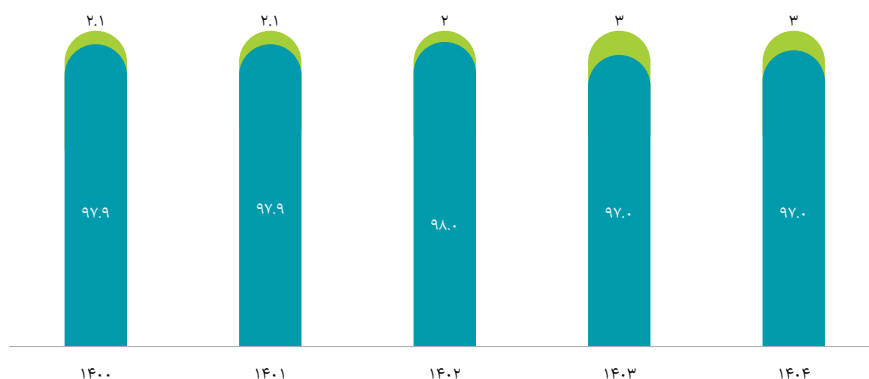

● آمارنامه دارویی کشور - سازمان غذا و دارو

باوجود افزایش ارزش صادرات محصولات دارویی، سهم بازارهای خارجی از فروش محصولات تولیدی داخلی کاهش یافته است.

سهم بازار داخلی و صادرات از ارزش محصولات تولیدی (درصد)

صادرات مصرف داخلی

● آمارنامه دارویی کشور - سازمان غذا و دارو / محاسبات مشاور

تحلیل زنجیره ارزش

تحلیل زنجیره تأمین فیزیکی صنایع داروسازی

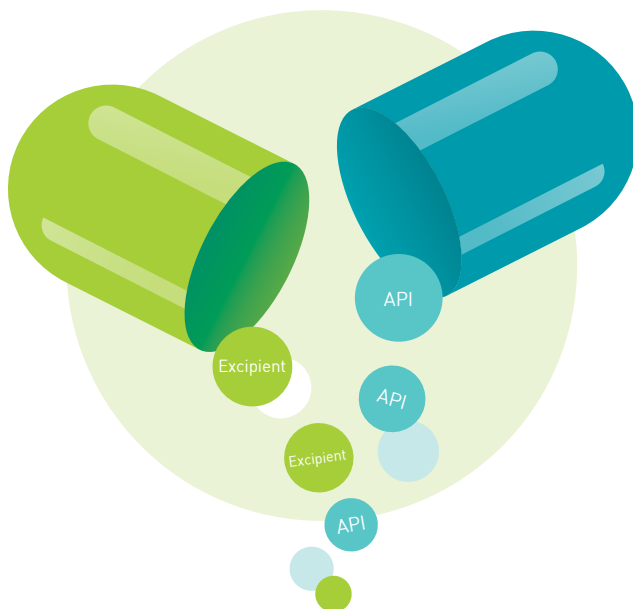
زنجیره تأمین صنایع داروسازی بسیار متنوع و طولانی است.

هر دارو از دو بخش اصلی

ماده مؤثره دارویی (API)

و مواد جانبی (Excipient)

تشکیل شده است.

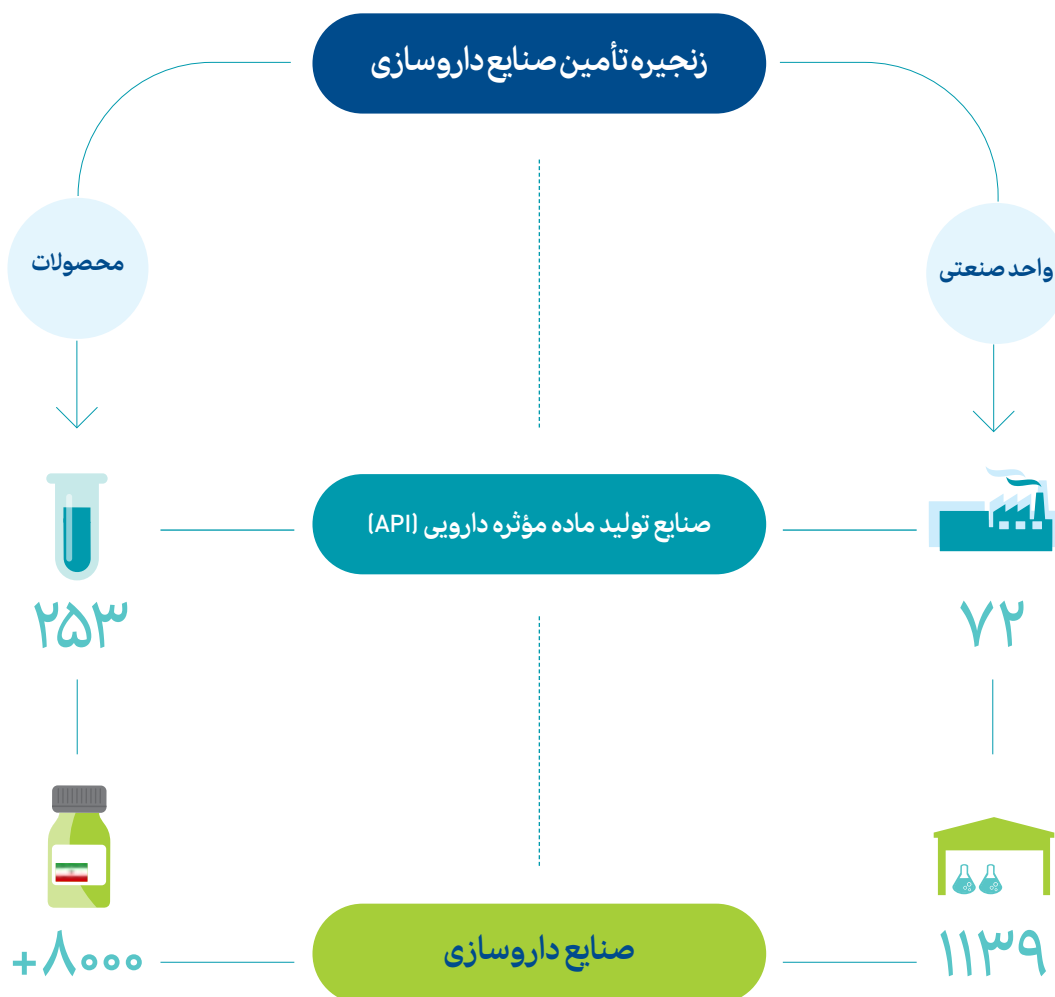
کارخانه‌های داروسازی برای تأمین این دو عنصر به زنجیره بالادستی تولیدکننده ماده اولیه صنایع داروسازی وابسته هستند. تولیدکنندگان ماده اولیه صنایع داروسازی هم برای ساخت هر کدام از محصولات، نیازمند دسترسی به طیف وسیعی از مواد شیمیایی سنتزی و زیستی هستند. این محصولات از خروجی پتروشیمی‌ها، محصولات حیوانی و نباتی، آزمایشگاه‌های تولید مواد شیمیایی آلی و معدنی تأمین می‌شوند.

بنابراین، حلقه‌های بالادستی صنایع دارویی به شدت با صنایع شیمیایی درهم‌تنیده است و تفکیک جداگانه زنجیره تأمین صنایع داروسازی از بین محصولات مختلف شیمیایی و تحلیل آن در این گزارش نمی‌گنجد. در نتیجه در این قسمت لایه آخر زنجیره تأمین بالادستی صنعت، صنایع تولیدکننده ماده مؤثره دارویی، مورد بررسی قرار گرفته است.

ذکر این نکته ضروری است که هلدینگ‌های اصلی و بزرگ تولیدکننده محصولات دارویی در ۱۰ سال اخیر به سرمایه‌گذاری گسترده در تولید مواد اولیه صنایع داروسازی پرداخته‌اند. بنابراین علاوه بر ترسیم وضعیت کلی زنجیره تأمین صنایع داروسازی، بررسی ادغامات عمودی بازیگران اصلی در زنجیره تأمین بالادستی صنعت ضروری است. ادغام عمودی صنایع داروسازی محدود به زنجیره تأمین بالادستی نیست و تولیدکنندگان این صنعت دست به تأسیس شرکت‌های پخش و یکپارچه‌سازی زنجیره پایین‌دستی محصولات زده‌اند. در نهایت با تلفیق این دو حوزه می‌توان شبکه مالکیت هلدینگ‌های اصلی در طول زنجیره تأمین صنایع داروسازی را رصد کرد.

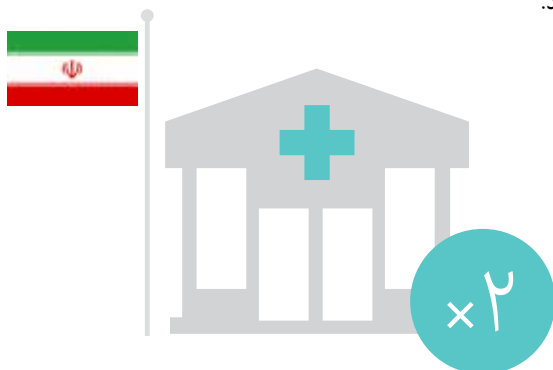
در حال حاضر ۷۲ واحد صنعتی در قالب ۵۰۶ خط تولید به عرضه بیش از ۲۵۳ ماده مؤثره صنایع دارویی می‌پردازند. محصولات این بخش در اختیار ۱۳۹ واحد صنعتی قرار می‌گیرد تا در قالب ۵۲۰۸ خط تولید به عرضه بیش از ۸,۰۰۰ هزار محصول بپردازند.

زنجیره تأمین فیزیکی صنایع داروسازی و ماده مؤثره - تعداد واحدهای صنعتی و محصولات

وضعیت داروخانه‌ها

در حال حاضر بیش از ۱۷۶۵۳ داروخانه در کشور به فعالیت می‌پردازند.

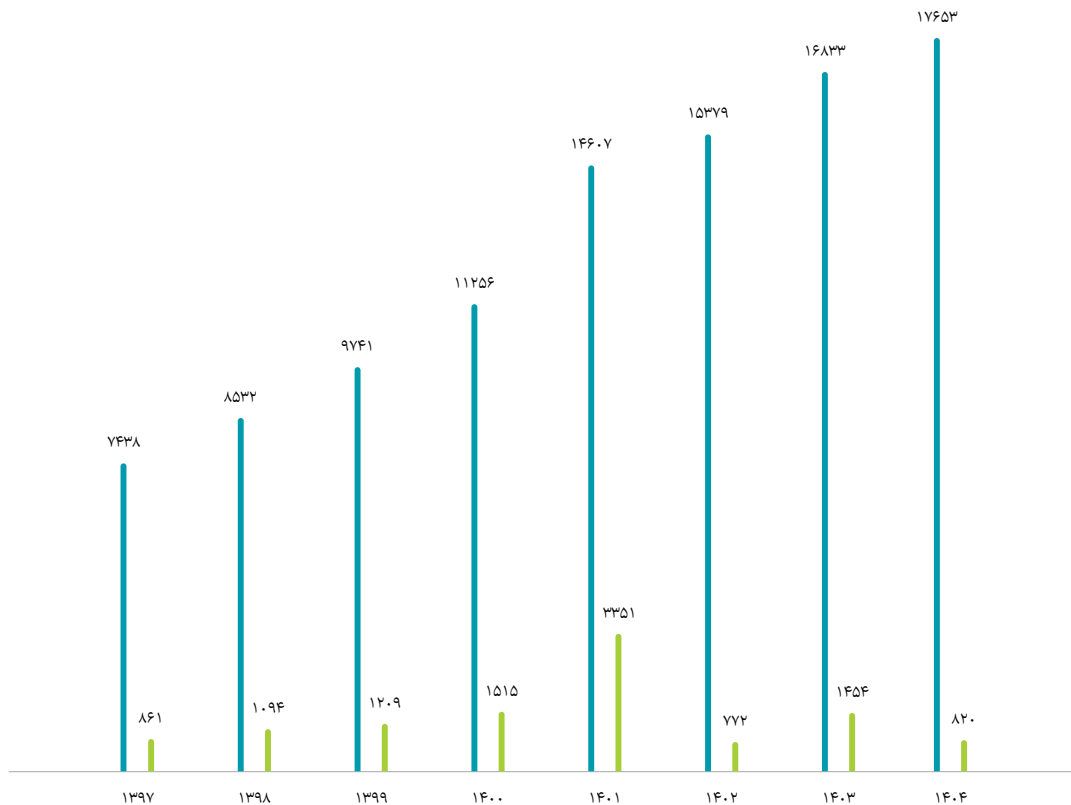

تعداد داروخانه‌های کشور
در پنج سال اخیر بیش از
دوبرابر شده است.

این موضوع باعث افزایش رقابت، کاهش حاشیه سود و همچنین کاهش قدرت چانه زنی این بخش از زنجیره تأمین دارو در برابر شرکت‌های داروسازی و پخش دارو شده است.

تعداد داروخانه‌های موجود و تازه تأسیس کل کشور

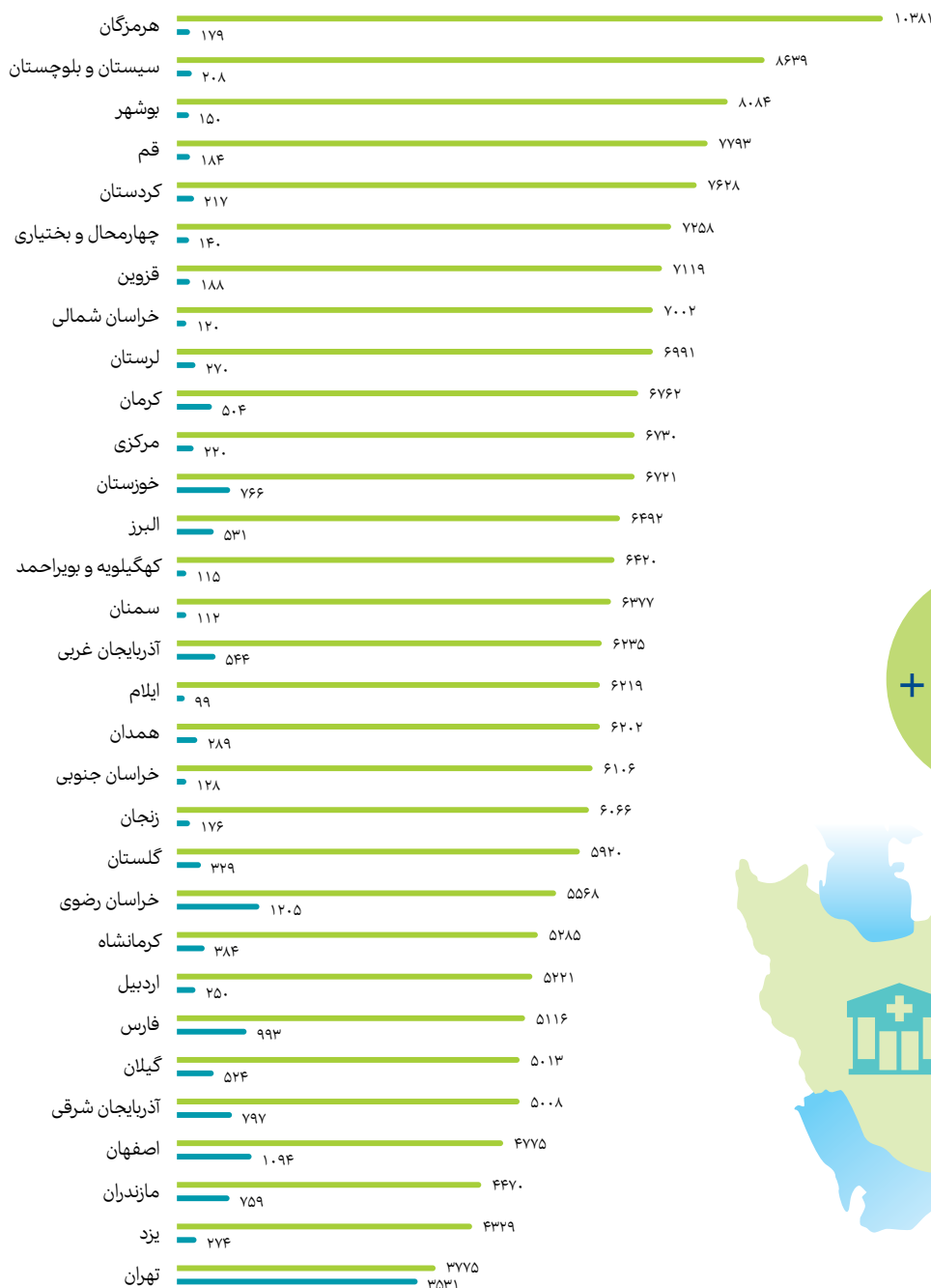
تعداد داروخانه‌ها داروخانه‌های تازه تأسیس

توزیع داروخانه‌ها در کشور متناسب با جمعیت و تقاضای دارو افزایش نیافته است. تعداد داروخانه‌های جدید در شهرهای بزرگ و مناطق برخوردار بسیار بیشتر از مناطق محروم و کم‌درآمد بوده است. امکان درآمدزایی از فروش مکمل‌های دارویی و محصولات آرایشی و بهداشتی یکی از دلایل اصلی تعمیق امکان دسترسی به داروخانه در مناطق مختلف بوده است.

تعداد داروخانه‌ها و سرانه جمعیتی هر داروخانه به تفکیک استان‌ها - ۱۴۰۳

سرانه جمعیتی هر داروخانه

+۱۷۶۵۳

در سال‌های گذشته میانگین فروش داروخانه‌های کشور فاصله بسیاری با تورم عمومی کشور داشته است؛ بنابراین داروخانه‌ها با کاهش درآمد حقیقی مواجه بوده‌اند. این موضوع باعث شده است داروخانه‌ها به تعدیل نیروهای متخصص و کاهش هزینه‌های عملیاتی خود روی آورند. مدت‌زمان بدهی شرکت‌های بیمه به داروخانه‌ها در سه سال اخیر افزایش یافته است؛ بنابراین داروخانه‌ها با مشکل تأمین نقدینگی مواجه هستند.

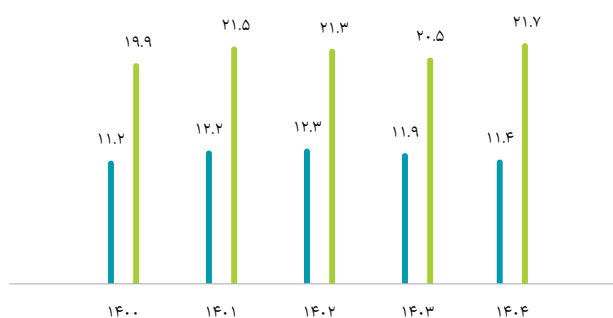

سود بازرگانی در زنجیره تأمین

سود بازرگانی، فاصله قیمت خرید و فروش کالا، یکی از شاخص‌های اقتصادی برای تحلیل وضعیت بازیگران مختلف در طول زنجیره تأمین هر کالا است. در بازار دارو سود بازرگانی برای دو گروه بازیگر "شرکت‌های پخش" و "داروخانه‌ها" قابل ارزیابی است. سود بازرگانی شرکت‌های پخش و داروخانه‌ها در دو گروه کالایی داروهای وارداتی و داروهای تولید داخل متفاوت است. در بخش داروهای تولید داخل در طی چهار سال اخیر متوسط سود بازرگانی برای شرکت‌های پخش و داروخانه‌ها به ترتیب ۱۲ و ۲۱ درصد بوده است. این شاخص برای هر دو گروه بازیگران در طی سال‌های اخیر تقریباً ثابت بوده است.

میانگین سود بازرگانی برای شرکت‌های پخش و داروخانه‌ها - داروهای داخلی (درصد)

سود داروخانه سود شرکت پخش

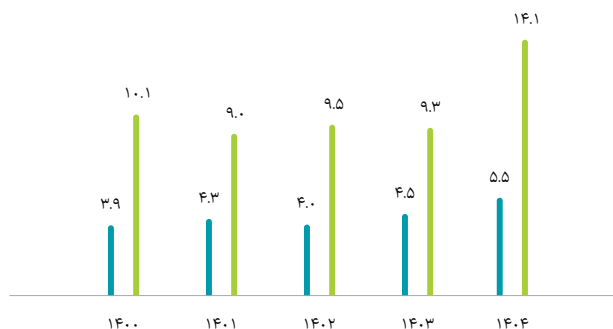

● آمارنامه دارویی کشور - سازمان غذا و دارو

سود بازرگانی داروخانه‌ها و شرکت‌های پخش در گروه کالایی محصولات وارداتی در بین سال‌های ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۳ تقریباً ثابت بوده است. این شاخص برای داروخانه‌ها و شرکت‌های پخش به ترتیب ۹.۵ و ۴.۲ درصد بوده است. اما این شاخص در سال ۱۴۰۴ تغییر کرده و برای داروخانه‌ها و شرکت‌های پخش به ترتیب به ۱۴.۱ و ۵.۵ درصد رسیده است.

میانگین سود بازرگانی برای شرکت‌های پخش و داروخانه‌ها - داروهای وارداتی (درصد)

سود داروخانه سود شرکت پخش

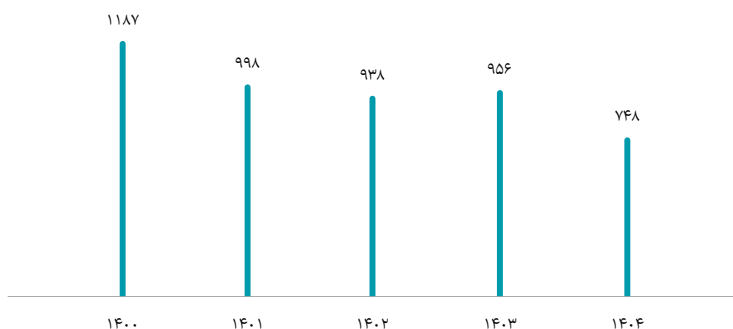
● آمارنامه دارویی کشور - سازمان غذا و دارو

تجارت مواد اولیه صنایع داروسازی

واردات ماده مؤثره صنایع دارویی

در سال‌های اخیر و با اعمال تحریم‌های بین‌المللی و همچنین افزایش نرخ ارز، سهم داروهای وارداتی به کشور کاهش یافته است. تولیدکنندگان داخلی دارو با واردات ماده مؤثره به تولید محصولات مشابه و جایگزینی محصولات وارداتی مبادرت ورزیده‌اند. واردات ماده مؤثره صنایع دارویی از ۱,۱۸۷ میلیون دلار در سال ۱۴۰۰ به ۹۵۶ میلیون دلار در سال ۱۴۰۳ رسیده است. این شاخص در سال ۱۴۰۴ با ۲۲ درصد کاهش به ۷۴۸ میلیون دلار رسیده است.

ارزش واردات ماده مؤثره صنایع داروسازی (میلیون دلار)

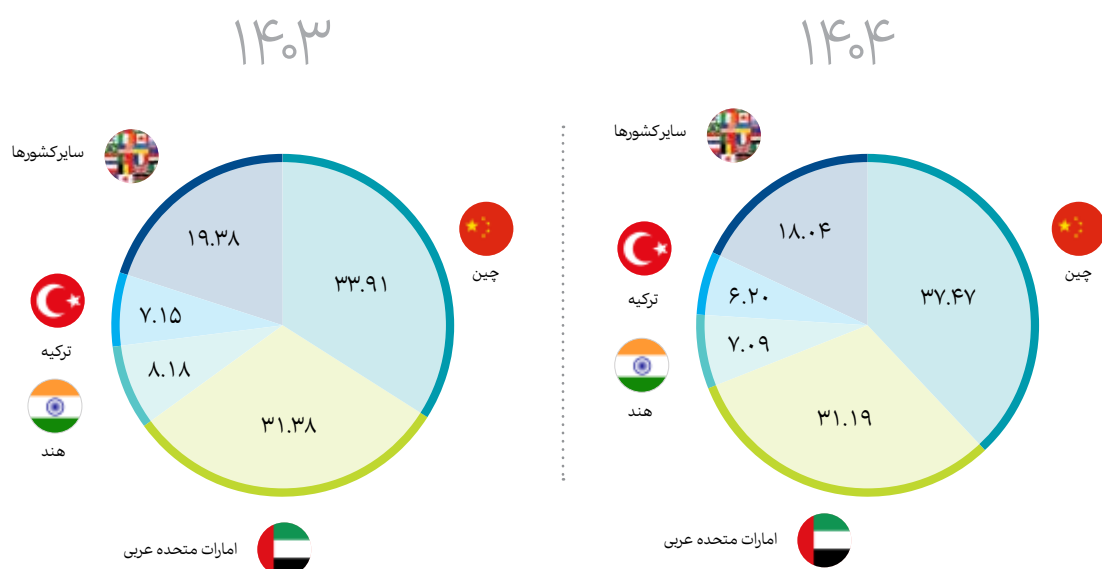

● گمرک جمهوری اسلامی ایران

کشورهای چین و هندوستان اصلی‌ترین تولیدکنندگان مواد اولیه صنایع داروسازی محسوب می‌شوند، اما دو کشور چین و امارات متحده عربی ۶۸ درصد از واردات مواد اولیه دارویی کشور را به خود اختصاص می‌دهند.

مبادی واردات ماده مؤثره صنایع دارویی (درصد)

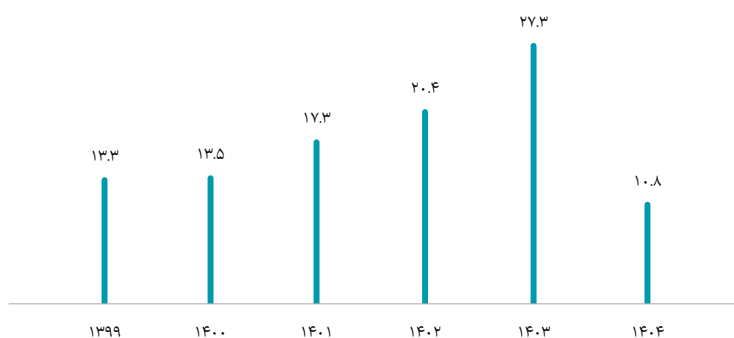

• گمرک جمهوری اسلامی ایران

صادرات ماده مؤثره

صادرات ماده مؤثره صنایع دارویی از ۱۳.۳ میلیون دلار در سال ۱۳۹۹ به ۲۷.۳ میلیون دلار در سال ۱۴۰۳ رسیده است. این شاخص در سال ۱۴۰۴ با افتی محسوس به ۱۰.۸ میلیون دلار رسیده است. معضلات موجود در واردات ماده مؤثره و کمبود کالای مشابه در داخل کشور یکی از دلایل عمده کاهش صادرات در سال ۱۴۰۴ عنوان شده است.

ارزش صادرات ماده مؤثره صنایع دارویی (میلیون دلار)

• گمرک جمهوری اسلامی ایران

رقابت و بازیگران اصلی

وضعیت کلی بنگاه‌های فعال

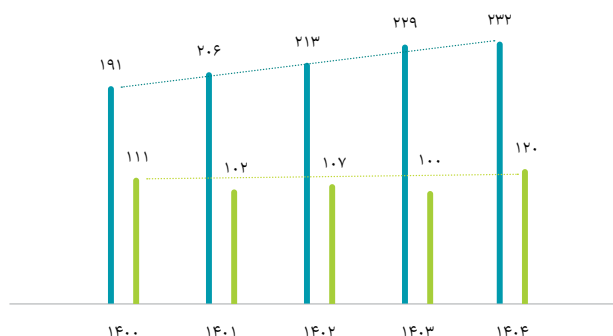
در حال حاضر ۵۲۰۸ خط تولید محصولات دارویی در قالب ۱۱۳۹ واحد صنعتی در کشور به فعالیت می‌پردازند. هر واحد تولیدی به طور متوسط ۴.۵ خط تولید فعال در اختیار دارد.

تأمین‌کنندگان دارو

شرکت‌های داروسازی صاحب پروانه در بازار ایران به طور هم‌زمان به تولید و واردات محصولات دارویی می‌پردازند. امر واردات از طریق شرکت‌های داروساز و سایر شرکت‌های زیرمجموعه هلدینگ‌های داروسازی انجام می‌شود. در سال‌های اخیر تاب‌آوری شرکت‌های کوچک در فضای تحریم‌های بین‌المللی و افزایش نرخ ارز کاهش پیدا کرده است. این امر باعث کاهش تعداد بازیگران این صنعت شده است. این وضعیت بر شرکت‌های تولیدکننده و واردکننده تأثیر متفاوتی داشته است. از طرفی تعداد شرکت‌های واردکننده نسبتاً ثابت بوده است و از طرف دیگر تعداد شرکت‌های تولیدکننده دارو افزایش یافته است.

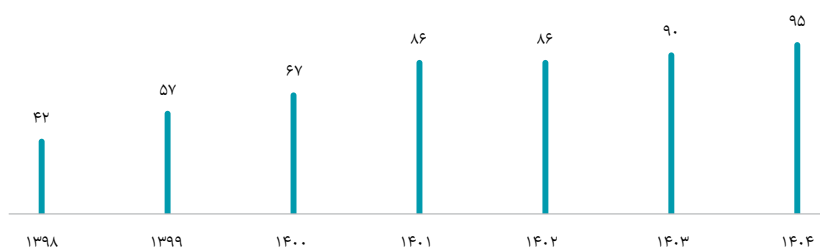
تعداد تولیدکنندگان و واردکنندگان دارو (شرکت)

Linear (تولیدکنندگان) Linear (واردکنندگان) تولیدکنندگان واردکنندگان

تعداد شرکت‌های پخش دارو از ۴۲ عدد در سال ۱۳۹۸ به ۹۵ شرکت در سال ۱۴۰۴ رسیده است. شرکت‌های پخش دارویی به‌طور معمول زیرمجموعه هلدینگ‌های دارویی تولیدکننده و واردکننده دارویی قرار دارند. این نحوه از ادغام عمودی تا سطح توزیع بین داروخانه‌ها در صنایع داروسازی کشور به بهترین نحوه انجام شده است. این روش باعث تحکیم انحصار بازیگران اصلی و همچنین مدیریت هم‌زمان گردش نقدینگی در سطوح مختلف زنجیره تأمین می‌شود. فعالیت شرکت‌های پخش محدود به شرکت‌های تأمین‌کننده بالادستی تحت یک هلدینگ نیست و این شرکت‌ها به پخش محصولات شرکت‌های کوچک‌تر و همچنین رقبای بزرگ خود می‌پردازند.

تعداد شرکت‌های پخش فعال در بازار دارویی کشور

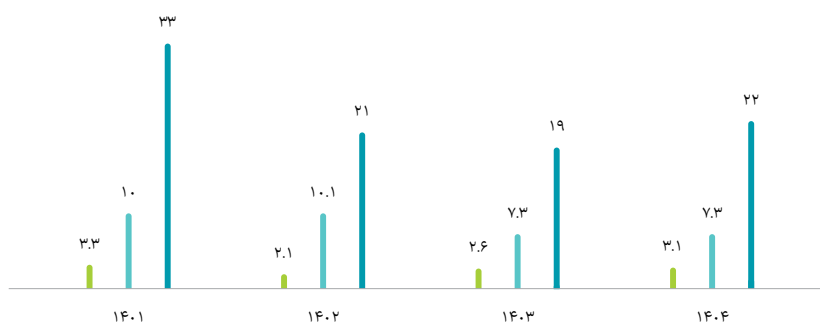
● آمارنامه دارویی کشور - سازمان غذا و دارو

رقابت در بازار داروهای ژنریک

در سال‌های اخیر میانگین تعداد برندهای هر تأمین‌کننده و میانگین فعالان در هر داروی ژنریک کاهش یافته است. تعداد برندهای موجود برای داروهای ژنریک در سال ۱۴۰۲ کاهش یافته بود. اما این شاخص در سال ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴ مجدداً افزایش پیدا کرده است. بنابراین می‌توان گفت که رقابت در این بازار پس از جذب شوک ارزی سال ۱۴۰۲ مجدداً افزایش یافته است.

شاخص‌های رقابتی در بازارهای داروهای ژنریک

● میانگین تعداد برندهای هر تولیدکننده ● میانگین فعالان هر داروی ژنریک ● نسبت برند به ژنریک

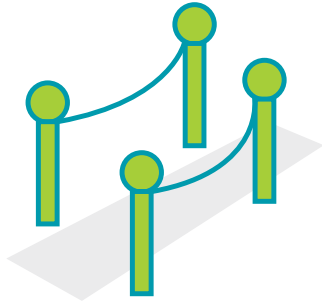

● آمارنامه دارویی کشور - سازمان غذا و دارو

خدمات ممتاز بانک سامان برای فعالان حوزه صنایع دارویی

۱- چابک‌سازی عملیات بانکی

بانک سامان با تأسیس و راه‌اندازی مدیریت بانکداری شرکتی در چابک‌سازی هرچه بیشتر عملیات بانکی قدم برداشته است. ارائه خدمات مشاوره‌ای در حوزه تأمین مالی از طریق اختصاص بانکدار به شرکت به‌نحوی که بانکدار تمامی امور شرکت را در حوزه‌های مختلف هماهنگ و پیگیری خواهد کرد، انجام می‌شود. این مدیریت با در نظر گرفتن شرایط اقتصادی و سیاسی کشور، دغدغه اصلی خود را به طور خاص، ارائه راهکارهای سریع و مناسب در تمامی حوزه‌های بانکی به فعالان این حوزه قرار داده است.

۲- ارزش

بانک سامان تلاش کرده است تا با ارائه خدمات پرداخت‌های بین‌المللی با بهره‌گیری از روابط کارگزاری گسترده بانکی در اروپا و سایر کشورها با حداقل هزینه و در سریع‌ترین زمان ممکن از طریق منشأهای مختلف بانکی، در جهت تهیه و ارسال به‌موقع ارز در صرافی سامان اقدام کند تا این دغدغه فعالان صنایع دارویی مرتفع شود.

۳- تأمین نقدینگی

- پرداخت تسهیلات ریالی در قالب عقود مختلف به‌منظور تأمین سرمایه‌گذاری برای خریدهای داخلی و خارجی.
- تأمین مالی پروژه‌های واحدهای تولیدی در قالب تسهیلات بلندمدت.

۴- دوره وصول مطالبات

وجود مشکلات و موانع یادشده باعث شد، بانک سامان اقدام به طراحی و پیاده‌سازی محصول اعتباری جدیدی با عنوان «طرح پیوند» کند تا ضمن برطرف کردن این دغدغه، میزان آسیب‌پذیری شرکت‌های پخش در این زمینه را نیز کاهش دهد.

طرح پیوند

در این محصول، بانک تسهیلات سرمایه در گردش را به داروخانه‌ها اعطا می‌کند تا نسبت به خرید دارو به صورت نقدی از شرکت‌های پخش، اقدام کنند که به این ترتیب تسویه با شرکت‌های پخش دارو به صورت نقد و آنلاین انجام می‌شود.

استفاده از طرح پیوند چه مزایایی برای شرکت‌های پخش دارد؟

تسهیلات پیوند را چگونه درخواست کنید؟

در صورت علاقه‌مندی به استفاده از این طرح توسط شرکت‌های پخش طرف قرارداد، می‌توانید با مدیریت بانکداری شرکتی بانک سامان تماس بگیرید.

۵- تنخواه کارت

شما می‌توانید با دریافت محصول تنخواه کارت به تعداد مورد نیاز، کارت تنخواه داری روی سپرده شرکت (سپرده حقوقی) یا سپرده خودتان (سپرده حقیقی) دریافت کرده و برای انجام عملیات روزانه‌تان این کارت‌ها را به تنخواه داران خود بسپارید. برای مدیریت کارت‌ها و انجام عملیات شارژ و دشارژ کارت‌ها و همچنین آگاهی از مانده و صورت حساب کارت‌ها یک پنل اینترنتی (منوی سیگما در نت بانک سامان) در اختیار شما قرار می‌گیرد.

مزایای تنخواه کارت

- شفافیت در عملیات تنخواه داری
- شارژ آسان تنخواه کارت‌ها
- پنل اینترنتی مدیریت کارت‌ها (منوی سیگما)
- عدم نیاز به استفاده از حساب‌های شخصی تنخواه داران
- دریافت صورت حساب

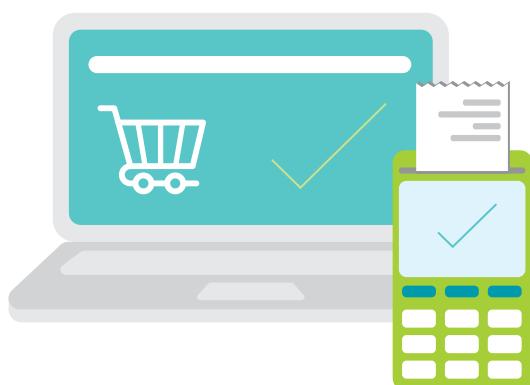
تنخواه کارت‌ها چه امکاناتی دارند؟

تنخواه کارت صرفاً از طریق سپرده اصلی شارژ شده و دارندگان کارت‌ها می‌توانند تا سقف شارژهای تعلق گرفته به آن‌ها مصرف کنند. کارت‌های تنخواه به سپرده اصلی تنخواه متصل بوده و تا زمانی که دارندگان کارت اقدام به مصرف مبلغ شارژ شده کارت نکنند، از موجودی سپرده اصلی تنخواه شرکت مبلغی کسر نمی‌شود. تنخواه داران می‌توانند برای استفاده از موجودی کارت‌ها از این روش‌ها استفاده کنند:

پرداخت قبوض بدون نیاز به رمزیو
و خرید شارژ

خرید از پاپانه‌های فروشگاه
و سایت‌های خرید اینترنتی

خدمات بانک سامان را چگونه درخواست کنید؟

در صورت علاقه‌مندی به استفاده از این خدمات، می‌توانید با مدیریت بانکداری شرکتی بانک سامان تماس حاصل کنید.

ارتباط با ما

برای کسب اطلاعات بیشتر به شعب بانک سامان بیايید یا با شماره ۶۴۲۲ - ۰۲۱ تماس بگیرید.

منابع

۱. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران - www.cbi.ir
۲. سازمان غذا و دارو - www.fda.gov.ir
۳. مرکز آمار ایران - www.amar.org
۴. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی - www.behdasht.gov.ir
۵. وزارت صنعت، معدن و تجارت - www.mimt.gov.ir
۶. www.statista.com

The logo consists of a solid blue circle with the Persian text "باشمه تیم" (Bashmeh Team) written in white, stylized script. A thin blue line starts from the left, curves around the bottom and right of the circle, and ends with a small vertical tick mark.

باشمه تیم

مرکز سامان ارتباط: ۰۲۱-۶۴۲۲
www.sb24.com/corporate